

**Kadernota
Jeugd
2008 - 2012**

jong @ bergen

Kadernota Jeugd 2008-2012

Colofon

In deze kadernota Jeugd legt het gemeentebestuur het jeugdbeleid voor de jaren 2008 tot 2012 neer. Het doel van de nota is ten eerste het positioneren van de landelijke en de regionale ontwikkelingen op lokaal niveau en ten tweede het formuleren van een programmaliijn voor de jaren 2008-2012 voor het jeugdbeleid in de gemeente Bergen op Zoom.

Uitgave van de afdeling Welzijn en Zorg van de gemeente Bergen op Zoom, 2008.

Bestellingen van publicaties:

Gemeente Bergen op Zoom
T.a.v. de afdeling Welzijn en Zorg
Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom

E-mail: jong@bergenopzoom.nl

Telefoon: 0164-277174

Website: www.bergenopzoom.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	p. 4
1. Inleiding	p. 5
1.1 Totstandkoming nota	p. 5
1.2 Leeswijzer	p. 5
2. De context van het jeugdbeleid	p. 6
2.1 Actuele ontwikkelingen	p. 6
2.2 De context van het jeugdbeleid in Bergen op Zoom 2008	p. 8
2.3 De Bergse jeugd in beeld	p. 9
3. De ambities van de gemeente Bergen op Zoom	p. 10
3.1 Doelstelling van het Bergse jeugdbeleid	p. 10
3.2 Uitgangspunten van het Bergse jeugdbeleid	p. 10
3.3 Speerpunten van het Bergse jeugdbeleid	p. 10
3.4 Resultaten van het Bergse jeugdbeleid	p. 11
3.5 Kader van het Bergse jeugdbeleid	p. 11
4. Bevindingen uit de interactieve sessies	p. 13
5. Zorgstructuur in de gemeente Bergen op Zoom per 1 januari 2010	p. 14
5.1 Zorgstructuur nader toegelicht	p. 15
5.2 Planning invoering zorgstructuur	p. 17
5.3 Gewenste effecten van zorgstructuur per 1 januari 2010	p. 18
6. Beleid in concrete activiteiten 2008-2012	p. 20
6.1 Domein gezin	p. 20
6.2 Domein onderwijs/ arbeid	p. 22
6.3 Domein publiek	p. 26
6.4 Domein onderwijs/ arbeid- publiek	p. 27
7. Participatietraject bij de uitvoering van de kadernota Jeugd 2008-2012	p. 31
8. Financiën	p. 32
9. Bijlagen	p. 34
Bijlage 1	Het Sociaal Kompas
Bijlage 2	Signaleringsstelsel Zorg voor Jeugd
Bijlage 3	Woonservice gebieden van de gemeente Bergen op Zoom
Bijlage 4	Methodiek Triple P (Positief Pedagogisch Programma)

Samenvatting

In de kadernota Jeugd legt het gemeentebestuur het jeugdbeleid voor de jaren 2008 tot 2012 neer. De kadernota is tot stand gekomen door een interactief proces, waarbij zowel de jeugd als de professionals zijn gehoord. Dit is onder andere gebeurd tijdens het congres 'Jeugd aan zet!'.

Deze kadernota Jeugd borduurt voort op de sterke elementen die al aanwezig zijn binnen het jeugdbeleid, zoals het aanpakken van jeugdoverlast en het versterken van het preventieve jeugdbeleid. Daarnaast speelt deze kadernota in op nieuwe ontwikkelingen, zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin en het digitaliseren van gegevens en signalen (Elektronisch Kinddossier, de Landelijke Verwijsindex en het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd). Het doel van het jeugdbeleid in Bergen op Zoom is het ontwikkelen van een jeugdbeleid dat kansen biedt aan alle kinderen en jongeren (-9 maanden tot en met 23 jaar) zodat zij vanuit hun individuele mogelijkheden, passend bij leeftijd en levensfase, op kunnen groeien en zich kunnen ontplooiën tot volwassenen die meedoen in de samenleving. Om dit doel te kunnen realiseren heeft de gemeente Bergen op Zoom ten aanzien van het jeugdbeleid een aantal speerpunten geformuleerd die zij idealiter in 2010 gerealiseerd wil zien:

- de hulp organiseert zich rondom het kind;
- er is een afgestemd, integraal en effectief aanbod van interventies door jeugdhulpverleningsinstanties. Voor opvoedondersteuning kiest de gemeente voor de methodiek Triple P (Positief Pedagogisch Programma);
- de gemeente kent een sterk algemeen jeugdbeleid: gericht op alle jeugdigen en een sterk gericht jeugdbeleid: jeugdbeleid gericht op het belang van bepaalde groepen.

Gericht beleid richt zich op 20% van de jeugdigen. De gemeente is verantwoordelijk om juist voor deze jeugdigen en hun ouders een zorgstructuur aan te bieden. De zorgstructuur zoals de gemeente Bergen op Zoom hem idealiter kent per 1 januari 2010 -met de elf inlooppunten van het Centrum voor Jeugd en Gezin, het digitale signaleringssysteem Zorg voor Jeugd en de gemeentelijke regiefunctie- zet het kind centraal en laat professionals doen waar ze goed in zijn, namelijk signaleren en hulpverlening. Instanties worden door de zorgstructuur verplicht hun verantwoordelijkheid te nemen en worden er ook op aangesproken wanneer blijkt dat zij dit onvoldoende doen. Dit alles draagt bij aan het slimmer, effectiever, efficiënter en transparanter maken van de jeugdhulpverlening. De invoering van deze zorgstructuur zal consequenties hebben voor de bestaande casuïstiekoverleggen, zo zullen de structurele buurtnetwerken 12- en 12+ per 1 januari 2010 niet meer in deze vorm bestaan.

Naast de zorgstructuur biedt de gemeente verschillende activiteiten aan gericht op alle kinderen en jongeren. De komende jaren wil de gemeente deze activiteiten verder versterken waarbij de na te streven opbrengsten een belangrijk item gaan vormen. De gemeente zal sterker gaan monitoren, zodat inzichtelijk wordt gemaakt wat de resultaten zijn van de uitgevoerde activiteiten gericht op jeugdigen en hun ouders. Deze monitoring komt voort uit de rapportages van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd en uit de rapportages van instanties. Jeugdhulpverleningsinstanties dienen in hun verantwoording inzichtelijk te maken hoe ze de activiteiten hebben uitgevoerd en hoeveel jeugdigen en ouders zij daarmee hebben weten te bereiken. Daartoe zal de gemeente de opdrachten scherper gaan formuleren.

Tot slot zet de gemeente sterk in op het op het structureel betrekken van jeugd, ouders en professionals bij de uitvoering van de kadernota Jeugd. Dit zal onder andere via het onderwijsveld gaan verlopen. Daarnaast zal de jeugd ook nadrukkelijk worden betrokken bij de ontwikkeling van de website jeugd, waar jeugdigen informatie kunnen verkrijgen over verschillende onderwerpen, zoals de uitgaansagenda, activiteiten die in de gemeente worden aangeboden, nieuws, sport en hulpverlening.

1. Inleiding

De gemeente Bergen op Zoom heeft de afgelopen jaren sterk geïnvesteerd in het vormgeven en versterken van het jeugdbeleid. In 2004 is de kadernota (Preventief) Jeugdbeleid in de gemeente Bergen op Zoom door de gemeenteraad vastgesteld.

Vanuit het huidige college van Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraad is via het collegeprogramma en de politieke agenda besloten om de komende jaren het jeugdbeleid in de *breedste zin van het woord* tot speerpunt te maken. Dit is een verandering ten opzichte van eerdere jaren, waarin de focus vooral lag op het preventieve jeugdbeleid, de gemeentelijke rol daarin en het versterken van de aanpak van jeugdoverlast.

Deze kadernota Jeugd 2008-2012 borduurt voort op de sterke elementen die al aanwezig zijn binnen het jeugdbeleid en speelt in op nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast versterkt deze nota de integraliteit, toegankelijkheid en de effectiviteit van het gehele jeugdbeleid. De nota biedt hierbij een kader voor alle initiatieven die de gemeente samen met de jeugd en ouders¹, de regiogemeenten, ketenpartners en het Rijk op gaat pakken.

Centraal in deze nota staat het uitgangspunt dat alle kinderen en jongeren, ongeacht culturele achtergrond of handicap, kansen moeten krijgen om zich goed te ontwikkelen. Dit is de opdracht voor zowel de landelijke, regionale als lokale overheid en is vastgelegd in het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

1.1 Totstandkoming nota

De kadernota Jeugd 2008-2012 is tot stand gekomen door een interactief proces, waarbij zowel de jeugd als de professionals zijn gehoord. In aanloop tot de nieuwe nota is er op woensdag 16 januari 2008 het congres 'Jeugd aan Zet!' in stadspaleis het Markiezenhof georganiseerd waarbij een afvaardiging van de jeugd uit de gemeente Bergen op Zoom is gevraagd hun mening te geven over de onderwerpen: vrije tijd en uitgaan, hulpvraag, (sociale) veiligheid en de digitale wereld (zie ook hoofdstuk 4). Aan de professionals is gevraagd een reactie te geven op de mening van de jeugdigen.

Ter voorbereiding op het congres is een werkgroep samengesteld met een ouder en professionals die via hun werk veel in contact komen met kinderen, jongeren en/ of hun ouders. Met deze werkgroep hebben we verschillende invalshoeken bij de totstandkoming van de nota proberen te betrekken, zodat het draagvlak voor de kadernota wordt versterkt.

Naast de werkgroep is er ook een ambtelijke projectgroep samengesteld, bestaande uit medewerkers van verschillende afdelingen van de gemeente. Zij hebben bijgedragen aan deze integrale nota 'breed' jeugdbeleid.

De jeugd is ook via de digitale snelweg bereikt. Via de hyves pagina 'jeugd aanzet.hyves.nl' konden kinderen en jongeren hun mening achter laten over verschillende onderwerpen die de jeugd bezighoudt.

Zowel de informatie uit het Jeugdcongres, informatie via de hyves pagina en de input van de werkgroep- en projectgroepleden hebben bijgedragen aan de totstandkoming van de kadernota Jeugd.

1.2 Leeswijzer

De opbouw van de nota ziet er als volgt uit. Na een inleiding volgt in hoofdstuk 2 een overzicht van de nationale, regionale en lokale ontwikkelingen op het gebied van jeugdbeleid. In dit hoofdstuk wordt ook een beeld gegeven van de Bergse jeugd. In hoofdstuk 3 wordt verder ingegaan op de doelstelling, uitgangspunten, ambities en het kader van het Bergse jeugdbeleid. In hoofdstuk 4 wordt een verslag gedaan van de interactieve sessies, met name de uitkomsten van het congres 'Jeugd aan Zet!' worden in dit hoofdstuk uiteen gezet. In hoofdstuk 5 wordt vervolgens de zorgstructuur beschreven zoals de gemeente die ziet per 1 januari 2010. Hoofdstuk 6 bestaat uit een overzicht van concrete activiteiten voor de jeugd die de komende jaren worden voortgezet en/ of opgepakt. Hoofdstuk 7 beschrijft het participatietraject voor jeugd, ouders en professionals zoals de gemeente die structureel wilt oppakken. Tot slot wordt in hoofdstuk 8 de financiën van het jeugdbeleid in beeld gebracht.

---

¹ Daar waar 'ouders' staat kan ook 'opvoeders' worden gelezen.

2. De context van het jeugdbeleid

De gemeente streeft naar een 'goed' jeugdbeleid, dat bestaat uit algemeen beleid (ten behoeve van alle kinderen en jongeren) en gericht beleid (gericht op het belang van bepaalde groepen, bijvoorbeeld jeugdigen die een ontwikkelingsachterstand dreigen op te lopen). De ontwikkeling van algemeen jeugdbeleid in Bergen op Zoom vindt plaats binnen de context van nationale, regionale en lokale ontwikkelingen. Daarnaast vormt (de uitvoering van) vastgesteld beleid, zoals de kadernota uit 2004 en het Sociaal Kompas (zie bijlage 1), de context voor het algemeen jeugdbeleid.

2.1 Actuele ontwikkelingen

• *Programmaministerie Jeugd en Gezin*

Jeugd en jeugdbeleid staan overal in Nederland; nationaal, regionaal en lokaal, prominent op de agenda. Dit is niet nieuw, al is de aandacht hiervoor de afgelopen periode sterk toe genomen. Dit gebeurt voornamelijk vanuit een positieve invalshoek: investeren in de jeugd is immers investeren in de toekomst. Maar daarnaast ligt aan de sterke toename in aandacht voor jeugdbeleid een aantal trieste gebeurtenissen ten grondslag. Daarbij moest te vaak de conclusie worden getrokken dat de hulpverlening ondermaats presteerde. Ook is uit deze gebeurtenissen gebleken dat jeugdbeleid en jeugdhulpverlening ingewikkeld en versnipperd georganiseerd zijn. Landelijk zijn dit soort gebeurtenissen voor het Rijk aanleiding geweest om verbetertrajecten te starten, zoals de (Landelijke) Operatie Jong² en de oprichting van de Programmaministerie Jeugd en Gezin³. Dit Programma-ministerie heeft de ambitie uitgesproken om de komende kabinetsperiode te werken aan een land waar kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten kunnen ontwikkelen en plezier hebben, waar ze hun steentje leren bijdragen aan de maatschappij en goed voorbereid zijn op de toekomst. Kortom, waar alle kinderen alle kansen krijgen. Deze ambitie vloeit voort uit het feit dat het met het grootste deel van de jeugd en de gezinnen in Nederland goed gaat. Uit internationaal vergelijkend onderzoek blijkt dat Nederlandse jongeren tot de gelukkigste ter wereld behoren. Dit moet behouden blijven. Maar tegelijkertijd mogen we onze ogen niet sluiten voor bepaalde trends die ons verontrusten zoals: het aantal jongeren dat niet naar school gaat en ook niet werkt en jongeren die overlast veroorzaken.

Om ervoor te zorgen dat kinderen gezond en veilig opgroeien, hun talenten kunnen ontwikkelen en goed voorbereid zijn op hun toekomst, heeft het kabinet een werkprogramma opgesteld. Dit werkprogramma is gebaseerd op drie lijnen. Ten eerste geeft het kabinet het gezin opnieuw de belangrijke positie die het in de opvoeding heeft. Ten tweede wordt er (nog) meer geïnvesteerd in preventief werken; eerder opsporen en beter aanpakken. En ten derde is de vrijblijvendheid voorbij: ongewenste situaties mogen niet voort blijven duren. De uitvoering van dit werkprogramma heeft consequenties voor het jeugdbeleid op regionaal en lokaal niveau. Verschillende nieuwe ontwikkelingen komen op de gemeente af, zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin [CJG] en de digitalisering van gegevens en signalen.

• *Centrum voor Jeugd en Gezin*

Met de Nederlandse jeugd gaat het over het algemeen goed en er zijn goede basisvoorzieningen aanwezig om kinderen en jongeren in hun gezondheid en ontwikkeling te stimuleren. Toch valt er in de hulpverlening jeugd tussen wal en schip, kan er meer worden gedaan om vroegtijdig problemen te signaleren en werken instanties nog onvoldoende samen. Het kabinet wil met de ontwikkeling van het CJG dat snel, goed en gecoördineerd advies en hulp op maat vanzelfsprekend wordt. Het CJG moet bovenal een laagdrempelig fysiek inlooppunt zijn, waar ouders, kinderen en jongeren voor alles aangaande opgroeien en opvoeden terecht kunnen. In 2011 dient er een landelijke dekking te zijn: elke gemeente dient dan zijn eigen CJG te kennen (zie hoofdstuk 5 voor de Bergse invulling van het CJG).

• *Digitalisering van gegevens en signalen (Elektronisch Kinddossier, de Landelijke Verwijsindex en het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd)*

Naast het realiseren van een gemeentedeckend Centrum voor Jeugd en Gezin voor 2011, investeert het Rijk, de provincie en de gemeente Bergen op Zoom ook in het digitaliseren van gegevens en signalen. Het doel is te komen tot een goede signalering en een gedegen informatie-uitwisseling. Om dit te realiseren is het kabinet momenteel bezig met het ontwikkelen van het Elektronisch Kinddossier [EKD] in de jeugdgezondheidszorg en het implementeren van de Landelijke Verwijsindex. Het EKD is een systeem voor de automatisering van de huidige papieren dossiers in de jeugdgezondheidszorg. Het dossier (met inhoudelijke informatie over een kind, de zogenaamde 'wat' informatie) maakt het hulpverleners mogelijk risico's sneller te signaleren en kinderen te volgen in risicovolle omstandigheden. De Landelijke Verwijsindex [LVI] brengt signalen over risicojongeren bijeen (de LVI slaat geen inhoudelijke informatie op over een kind, maar enkel de 'dat' informatie).

Naast het EKD en de LVI wordt op regionaal niveau het digitale signaleringssysteem 'Zorg voor Jeugd' ingevoerd. Het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd (zie voor een nadere toelichting bijlage 2) is een instrument dat gerichte ondersteuning biedt om de coördinatie van zorg binnen de keten te versterken. Met het systeem worden problemen bij kinderen en jongeren in de leeftijd van 0-23 jaar in een vroegtijdig stadium door professionals gesignaleerd, waarna de ketencoördinatie wordt georganiseerd en hulp op elkaar wordt afgestemd. Individuele

² Operatie Jong was een samenwerkingsverband van verschillende ministeries, die zich het creëren van een sterk en resultaat gericht jeugdbeleid tot doel had gesteld.

³ In de kabinetsnota 'Alle kansen voor alle kinderen. Programma voor jeugd en gezin, 2007-2011' van het Programmaministerie Jeugd en Gezin vindt u meer informatie over de kabinetsplannen van het Programmaministerie Jeugd en Gezin.

burgers kunnen niet melden in het systeem Zorg voor Jeugd, maar kunnen bij bestaande instanties signalen afgeven, wanneer zij zich zorgen maken om een jeugdige, bijvoorbeeld bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of bij het Meldpunt GGD.

Het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd bevat alleen 'dat' informatie over een jeugdige. Onder het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd ligt een privacy reglement waar partners die participeren in Zorg voor Jeugd zich aan moeten houden, zodat de privacy van een jeugdige wordt gewaarborgd (zie bijlage 2). Het voordeel van de invoering van het systeem op regionaal niveau is dat alle gesignaleerde jongeren uit de regio in één systeem worden geregistreerd. Dat de gegevens uit de regio in één database worden opgeslagen heeft een positief effect op de signaaluitwisseling tussen (regionale) jeugdinstanties

Met het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd worden de volgende doelen gerealiseerd:

- het optimaliseren van de samenwerking tussen de betrokken keteninstanties rondom één jeugdige;
- het vroegtijdig signaleren van problemen waardoor risico's in een vroegtijdig stadium kunnen worden beperkt;
- het actief ondersteunen van de coördinatie van zorg (vastleggen van de instantie die functioneel verantwoordelijk is voor de integrale hulpverlening aan een jeugdige en voor het uitzetten en bewaken van acties rondom een jeugdige);
- het afleggen van verantwoording voor de wijze waarop de ketencoördinatie is uitgevoerd rondom een jeugdige;
- het genereren van managementinformatie (wat onder andere gebruikt kan worden voor beleidsontwikkeling);
- vergroten van de transparantie van het functioneren van de jeugdhulpverlening.

Het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd wordt gekoppeld aan de LVI en het EKD op het moment dat deze systemen beschikbaar komen (zie hoofdstuk 5 voor de Bergse invulling van het instrument 'Zorg voor Jeugd' in relatie tot onder andere het CJG).

- *Wet maatschappelijke ondersteuning*

Met de inwerking treden van de Wet maatschappelijke ondersteuning [Wmo] op 1 januari 2007 is de gemeente verantwoordelijk voor maatschappelijke ondersteuning. Maatschappelijke ondersteuning omvat activiteiten die het mensen mogelijk maken om mee te doen in de samenleving. Het begrip maatschappelijke ondersteuning is in de Wmo verwoord in negen prestatievelden. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport geeft de kaders aan waarin elke gemeente haar eigen beleid kan maken. Prestatieveld 2 richt zich specifiek op de jeugd en hun ouders.

Prestatieveld 2 houdt in: 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden'. Dit prestatieveld heeft betrekking op de in de gemeente wonende jeugdigen en hun ouders/ verzorgers, bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand, schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op de grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden.

Met de komst van de Wmo moet de gemeente voorkomen dat ernstige opgroei- en opvoedproblemen ontstaan. De verantwoordelijkheid hiervoor wordt uitgedrukt in vijf functies:

1. Informatie verstrekken aan ouders, kinderen en jeugdigen over opvoeden en opgroeien.
2. Signaleren van problemen door instellingen als jeugdgezondheidszorg, jeugd- en jongerenwerk en het onderwijs.
3. Toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordelen en toeleiden naar voorzieningen aan de hand van een 'sociale kaart' voor ouders, kinderen, jeugdigen en verwijzers.
4. Licht pedagogische hulpverlening, zoals schoolmaatschappelijk werk en coachen van jongeren.
5. Coördineren van zorg in het gezin op lokaal niveau.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin vormt een ideale 'kapstok' om de vijf functies van de Wmo aan op te hangen.

2.2 De context van het jeugdbeleid in Bergen op Zoom 2008

Ingegeven door gebeurtenissen in het recente verleden van Bergen op Zoom, zoals de overlast van groepen jongeren op verschillende plekken in de gemeente (Zonneplein, Lourdesplein en Rijtuigweg en omgeving), is er sterk ingezet op het gericht jeugdbeleid. Dit om incidenten in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen en problemen bij jeugdigen zo snel mogelijk proberen op te sporen en op te pakken.

Dit heeft geleid tot de volgende activiteiten:

- een (preventief) signaleringsnetwerk gemeentebreed (buurtnetwerken 12- en 12+);
- een groot en gevarieerd aanbod van preventieve interventies;
- extra inzet van het jongerenwerk;
- extra geld voor een jongerenwerker vanaf 2008;
- start Hulpverlenings Casus Overleg [HCO] in het Veiligheidshuis⁴ in maart 2007;

---

⁴ Het Veiligheidshuis district Bergen op Zoom is een samenwerkingsverband van gemeenten, Openbaar Ministerie, politie en instellingen op het gebied van zorg, veiligheid, welzijn en justitie. Zij richten zich op crimineel gedrag, overlast en de slachtoffers hiervan. Informatie voor een effectiever en sneller ingrijpen wordt direct uitgewisseld binnen het Veiligheidshuis, waarbij ingrijpen op criminaliteit en onveiligheid de doelstelling is.

- het ontwikkelen van een keurmerk/ protocol voor de veilige school (zodat het traject zorg- justitie- onderwijs wordt versterkt);
- het ontwikkelen van Brede scholen in de gemeente Bergen op Zoom;
- het starten van de Buurt, Onderwijs en Sport [BOS] trajecten;
- oprichting van de Taskforce Jeugdoverlast, zodat adequaat kan worden ingespeeld op gebeurtenissen rondom overlastgevende jeugd;
- versterking van de Harde Kern aanpak, in samenwerking met het Veiligheidshuis, het Openbaar Ministerie en de politie;
- het versterken van de rol van het Veiligheidshuis.

Door bovenstaande ontwikkelingen is de overlast verminderd en is er al een eerste stap gezet om het preventieve jeugdbeleid sterk neer te zetten. Het is zaak om de komende periode deze goede punten vast te houden en verder uit te bouwen.

De komende periode zet de gemeente Bergen op Zoom sterk in op het vormgeven van een goed algemeen jeugdbeleid: een jeugdbeleid dat zich richt op alle kinderen en jongeren in de gemeente (zie hoofdstuk 6 voor specifieke activiteiten).

2.3 De Bergse jeugd in beeld

Met jeugd bedoelen we alle kinderen en jongeren van -9 maanden tot en met 23 jaar. Voor de registratie van de jeugd wordt de leeftijd 0 tot en met 23 jaar gehanteerd. In Bergen op Zoom wonen 17.778 kinderen en jongeren op een totaal van 65.268 inwoners (1 januari 2008). Zij groeien op en ontwikkelen zich over het algemeen zonder al te veel problemen.

In tabel 1 staat een overzicht van het aantal kinderen en jongeren per wijk. Het hoogste aantal kinderen en jongeren woont in wijk Oost (5.293). Wijk Oost bestaat uit onder andere Gageldonk West en -Oost, Warande West en -Oost, Nieuw Borgvliet, Lange weg en het Buitengebied-Oost. Het laagste aantal kinderen en jongeren (538) woont in Lepelstraat.

Verder blijkt uit tabel 1 dat de meeste kinderen en jongeren in de gemeente Bergen op Zoom tussen de 6 en 14 jaar oud zijn.

Tabel 1 Kinderen en jongeren (0 tot en met 23 jaar) in Bergen op Zoom naar buurt naar leeftijd (1 januari 2008)

	0 t/m 5 jaar	6 t/m 14 jaar	15 t/m 20 jaar	21 t/m 23 jaar	Totaal
BoZ oude stad	652	1.027	886	486	3.051
BoZ Noord	619	1.134	947	394	3.094
BoZ Oost	1.328	1.996	1.340	629	5.293
BoZ West	621	1.266	619	147	2.653
Halsteren	665	1.318	837	326	3.146
Lepelstraat	111	211	142	74	538
Zonder vast adres				3	3
Totaal	3.996	6.952	4.771	2.059	17.778

In tabel 2 staat een overzicht van het aantal jongens en meisjes in de gemeente Bergen op Zoom. Er wonen net iets meer jongens in Bergen op Zoom dan meisjes (9.071: 8.707).

Tabel 2 Kinderen en jongeren (0 tot en met 23 jaar) in Bergen op Zoom naar geslacht (1 januari 2008)

Leeftijd	Jongens	Meisjes	Totaal
0 t/m 5	1.993	2.003	3.996
6 t/m 14	3.602	3.350	6.952
15 t/m 20	2.415	2.356	4.771
21 t/m 23	1.061	998	2.059
Totaal	9.071	8.707	17.778

De prognose die de afdeling onderzoek en statistiek van de gemeente Bergen op Zoom heeft gemaakt geeft aan dat het aantal kinderen en jongeren in de gemeente Bergen op Zoom de komende jaren licht daalt, naar een totaal van 17.531 (0 tot en met 23 jaar) in 2012.

3. De ambities van de gemeente Bergen op Zoom

Uit het vorige hoofdstuk blijkt dat de gemeente Bergen op Zoom de afgelopen jaren al sterk heeft geïnvesteerd in de aanpak van jeugdoverlast en het (preventieve) jeugdbeleid. In de komende periode wordt de focus verbreed en richt het jeugdbeleid zich op alle jeugdigen.

3.1 Doelstelling van het Bergse jeugdbeleid

In navolging van het Programmaministerie van Jeugd en Gezin en de Wet maatschappelijke ondersteuning streeft de gemeente Bergen op Zoom naar een jeugdbeleid:

'dat kansen biedt aan alle kinderen en jongeren (-9 maanden tot en met 23 jaar) zodat zij vanuit hun individuele mogelijkheden, passend bij leeftijd en levensfase, op kunnen groeien en zich kunnen ontplooiën tot volwassenen die meedoen in de samenleving'.

3.2 Uitgangspunten van het Bergse jeugdbeleid

Om bovenstaande doelstelling te kunnen realiseren is er een aantal uitgangspunten van belang voor een sterk jeugdbeleid:

1. Kind staat centraal in het jeugdbeleid.
2. De focus van het jeugdbeleid ligt op het versterken van de kwaliteiten en kansen van alle kinderen en jongeren.
3. De verantwoordelijkheid voor de opvoeding ligt bij de ouders.
4. Jeugd en ouders worden betrokken bij de uitvoering van het jeugdbeleid.
5. De gemeente heeft en/ of kiest afhankelijk van de activiteit een regisserende, ondersteunende (voorwaardenscheppende) of uitvoerende rol (zie voor een overzicht van activiteiten hoofdstuk 6).
6. Instanties moeten hun verantwoordelijkheid nemen, zowel naar jeugdigen als naar (keten)partners met wie ze samenwerken. Wanneer instanties deze verantwoordelijkheid niet nemen of te laat, dan heeft de gemeente de bevoegdheid om hulp af te dwingen bij de verschillende ketenpartners; de zogenaamde bestuurlijke doorzettingsmacht⁵.
7. Er wordt niet gewacht tot problemen ontstaan, maar er wordt ingespeeld op situaties waarin kinderen en jongeren extra risico lopen.

3.3 Speerpunten van het Bergse jeugdbeleid

De gemeente Bergen op Zoom heeft ten aanzien van het jeugdbeleid een aantal speerpunten die zij idealiter in 2010 gerealiseerd wil zien:

1. De gemeente Bergen op Zoom kent een sterk algemeen jeugdbeleid, dat zich richt op alle kinderen en jongeren van -9 maanden tot en met 23 jaar.
2. De hulp organiseert zich rondom het kind. Deze ambitie is ontwikkeld vanuit de gedachte dat hulp het beste helpt daar waar mensen hun leven leiden; geen export van kinderen meer, maar import van deskundigen (hulpverleners) naar het kind toe. Hermanns⁶ hanteert hiervoor de term: één kind/ één gezin, één plan. De nadruk ligt op het herstellen van het gewone leven.
3. Er is een afgestemd, integraal aanbod van interventies door jeugdhulpverleningsinstanties. Instanties zijn bereikbaar, toegankelijk, bruikbaar en beschikbaar voor alle doelgroepen (jeugd/ ouders en professionals). Alle instanties die met jeugdigen werken dragen bij aan een soepele overgang van de ene levensfase naar de andere.
4. Instanties werken met effectieve interventies. Voor opvoedondersteuning kiest de gemeente voor de methodiek Triple P [Positief Pedagogisch Programma] waarbij zowel de effectiviteit als kwaliteit geborgd is (zie hoofdstuk 5 en bijlage 4).

⁵ De bestuurlijke doorzettingsmacht houdt in dat de wethouder Jeugd de verantwoordelijkheid op zich kan nemen voor schrijvende gevallen in de jeugdzorg waarbij jeugdigen tussen wal en schip dreigen te vallen, omdat binnen de bestaande aanpak geen toereikende oplossing (in tijd of capaciteit) is en er geen instantie voorhanden is die een oplossing kan doorzetten. Bevoegdheden (dan wel mandaten) worden doorgemandateerd naar de lokale overheid.

⁶ Prof. dr. J. Hermanns is deeltijd hoogleraar 'Opvoedkunde' aan de Universiteit van Amsterdam. Daarnaast is hij bijzonder lector aan de Hogeschool Utrecht en werkt hij als onderzoeker in het SCO-Kohnstamminstituut.

3.4 Resultaten van het Bergse jeugdbeleid

De gemeente Bergen op Zoom streeft naar een effectief jeugdbeleid. Om het effect van het ingezette jeugdbeleid te kunnen meten en te bewaken is het zaak om een duidelijk beeld te hebben over de situatie van de jeugd. De gegevens die op dit moment beschikbaar zijn, zijn nog niet altijd volledig (zie voor cijfers over de jeugd hoofdstuk 5 en 6).

Om de situatie van de jeugd in Bergen op Zoom beter en gestructureerder in beeld te brengen is de gemeente Bergen op Zoom voornemens een jeugdmonitor op te zetten.

De jeugdmonitor geeft, door het verzamelen van gegevens over jeugdigen, een indruk over hun deelname aan de samenleving passend bij leeftijd en levensfase. De functies van de jeugdmonitor zijn:

- het systematisch verzamelen van gegevens;
- het communiceren van deze informatie;
- het signaleren van trends;
- de uitkomsten van de jeugdmonitor gebruiken voor de uitwerking van het jeugdbeleid en bij het ontwikkelen van nieuw beleid.

De monitor wordt samengesteld op basis van bestaande rapportages en databestanden. Daarnaast gaat de jeugdmonitor ook gebruik maken van de rapportages die worden opgesteld naar aanleiding van het digitale signaleringssysteem Zorg voor Jeugd (zie hoofdstuk 5). Naast bestaande rapportages maakt de gemeente voor het verzamelen van haar gegevens gebruik van verschillende indicatoren. Hieronder wordt een eerste opzet van indicatoren beschreven per gebied:

1. Onderwijs

Indicatoren

- deelname van het aantal kinderen aan Voor- en Vroegschoolse programma's;
- aantal voortijdig schoolverlaters;
- deelname van jeugdigen aan soort onderwijs;
- aantal jeugdigen dat een startkwalificatie behaalt.

2. Arbeid

Indicatoren

- aantal uitkeringsgerechtigden;
- percentage werkloosheid onder jeugdigen.

3. Gezondheid en welzijn

Indicatoren

- alcohol-/ drugsgebruik;
- deelname aan sport-/ cultuuractiviteiten;
- het aantal jongeren met een (lichamelijke) handicap;
- preventieve gezondheidsonderzoeken, onder andere naar overgewicht.

4. Veiligheid/ justitie

Indicatoren

- aantal jeugdigen dat in aanraking is gekomen met de politie;
- aantal casussen dat wordt besproken in het Justitieel Casus Overleg;
- aantal Harde Kern Jongeren in de gemeente Bergen op Zoom;
- aantal recidive in de gemeente Bergen op Zoom.

De jeugdmonitor is een groei-model en structureel van karakter.

3.5 Kader van het Bergse jeugdbeleid

De gemeente Bergen op Zoom maakt gebruik van het Sociaal Kompas (zie bijlage 1) bij het opstellen van haar lokaal sociaal beleid. Ook het jeugdbeleid maakt een onderdeel uit van het sociaal beleid. Het lokaal sociaal beleid van de gemeente Bergen op Zoom (juni 2003) wil bevorderen dat burgers -uitgaande van de zelfredzaamheid en de eigen verantwoordelijkheid van mensen- in een sfeer van welbevinden en veiligheid kunnen wonen, werken, leren en recreëren. De gemeente Bergen op Zoom wil dat realiseren door:

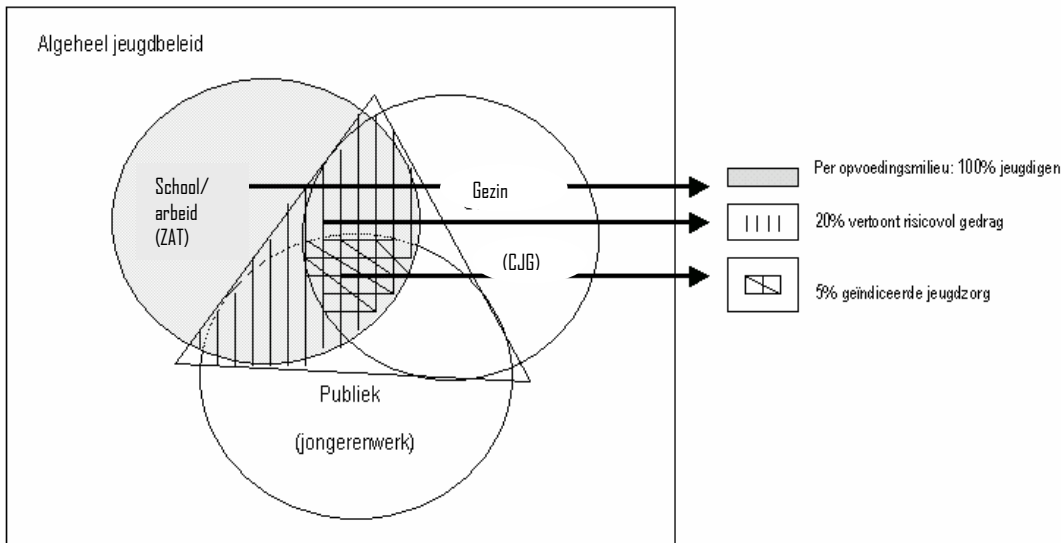
- de sociale samenhang te versterken;
- maatschappelijke participatie te bevorderen;
- achterstanden te bestrijden en te voorkomen.

Het sociaal beleid stelt de burger centraal. De samenleving wordt bekeken vanuit de belevingswereld van de burger, dit gebeurt met het Sociaal Kompas. De binnenste drie cirkels (primair leefverband, wijk & buurt en maatschappelijke participatie) gaan uit van de zelfredzaamheid van de burger. De buitenste cirkel 'vangnet/ zorg' treedt in werking wanneer een burger ondersteuning nodig heeft op bepaalde onderdelen van zijn leven.

Voor het kader van het lokale jeugdbeleid maakt de gemeente Bergen op Zoom een ordening naar opvoed-domein (in navolging van J. Hermanns). Het algehele jeugdbeleid (inclusief het bestaand aanbod van instanties en activiteiten) kan worden ingedeeld in drie verschillende domeinen: gezin, onderwijs/ arbeid en publiek. Elk kind beweegt en begeeft zich in deze drie domeinen (zie figuur 1). De indeling van het jeugdbeleid in deze drie opvoed-domeinen ligt in het verlengde van het Sociaal Kompas, waarbij het primair leefverband (de

eerste cirkel van het Kompas) kan worden aangemerkt als het domein gezin. De tweede cirkel van het Sociaal Kompas, wijk & buurt, kan worden vertaald in het domein publiek en tot slot kan de derde cirkel het Sociaal Kompas, maatschappelijke participatie, worden aangemerkt als domein onderwijs/ arbeid.

Figuur 1 De drie opvoeddomeinen (school/ arbeid, gezin en publiek)

Elk afzonderlijk opvoeddomein (gezin, onderwijs/ arbeid of publiek) bestaat uit 100% van de jeugd. Met de meeste van deze kinderen en jongeren gaat het goed (ongeveer 80%). Het is zaak om deze groep te behouden en zo groot mogelijk te maken. De gemeente doet dat door iedereen kansen te bieden om mee te doen aan de samenleving. De groep die problemen heeft dient zo klein mogelijk gehouden te worden. Ongeveer 20% van de jeugd vertoont risicovol gedrag waardoor eventuele zwaardere problemen kunnen ontstaan. Een deel van de problematiek van deze 20% van de jeugdigen kan nog binnen het opvoeddomein worden opgelost, bijvoorbeeld binnen een school. Hulp werkt immers het beste daar waar jeugdigen en hun ouders hun leven leiden.

Voor de andere jeugdigen, die zich in het grensgebied bevinden, is samenwerking met partijen uit de verschillende domeinen van belang. Bijvoorbeeld de samenwerking tussen een Intern Begeleider van een school en een maatschappelijk werker. Professor Hermanns streeft naar de import van oplossingen binnen het gezin en de school; dus niet langer het exporteren van problemen uit gezinnen en scholen. Het doel dient te zijn het herstellen van het gewone leven, zodat de groep kinderen en jongeren waar het goed mee gaat wordt vergroot. Tot slot belandt 5% van de jeugd in de jeugdzorg dat betekent dat dit multidisciplinair moet worden opgepakt: samenwerking met partijen uit alle drie de domeinen, waarbij de gemeente de regie voert.

Het verhaal van J. Hermanns sluit aan bij de ambities/ speerpunten van het jeugd beleid 2008-2012 in de gemeente Bergen op Zoom.

4. Bevindingen uit de interactieve sessies

Zoals eerder gezegd, de kadernota Jeugd 2008-2012 is tot stand gekomen door een interactief proces, waarbij zowel jeugd als professionals zijn gehoord. Zo heeft op woensdag 16 januari 2008 in stadspaleis het Markiezenhof het congres 'Jeugd aan Zet!' plaatsgevonden, waarbij drie groepen van 25 jongeren, variërend in leeftijd van 10 tot en met 23 jaar, hebben gesproken over vier onderwerpen: vrije tijd en uitgaan, hulpvraag, (sociale) veiligheid en de digitale wereld. Aan de professionals (onder andere leerkrachten/wijkagenten/ jongerenwerkers) is in de middag gevraagd een reactie te geven op de mening van de jeugdigen. Talrijke wensen, praktische tips en standpunten kwamen op tafel. In totaal hebben die dag ongeveer 75 kinderen en 130 professionals meegedacht met de gemeente om het jeugdbeleid verder vorm te geven. Naast het jeugdcongres is de jeugd ook via de digitale snelweg bereikt. Via de hyves pagina 'jeugdaanzet.hyves.nl' konden kinderen en jongeren hun mening achter laten over verschillende onderwerpen, zoals over vrije tijd en uitgaan.

Congres 'Jeugd aan Zet!'

Om tot een goed onderlegd en sterk jeugdbeleid te komen vindt de gemeente het belangrijk om een beeld te krijgen van wat er speelt onder de jeugd. Vandaar dat uitgebreid de jeugd aan bod kwam tijdens het congres. Twee highlights kwamen regelmatig terug tijdens het congres. Ten eerste de behoefte van de jeugd aan het ontwikkelen van een jeugd informatiesite, waar kinderen en jongeren allerlei informatie kunnen verkrijgen over verschillende onderwerpen. De jeugd-informatiesite dient zeer breed, toegankelijk voor jeugdigen met een beperking en laagdrempelig te zijn: zeker niet alleen over problemen en hulpverlening, maar ook de uitgaansagenda moet er op te vinden te zijn, spelletjes, nieuws, sport, et cetera.

De site dient aansprekend te zijn en moet een link hebben naar de 'webwinkel' van het Centrum voor Jeugd en Gezin (zie hoofdstuk 5). De behoefte van zo'n site werd ook in de middag van het congres onderkend door professionals. De professionals gaven aan dat zij in de praktijk merken dat de anonimiteit van het internet een groot voordeel voor jongeren is om daar hun hulpvraag neer te leggen, zodat ze niet snel worden geïdentificeerd met problemen. Daarnaast gaf een aantal professionals aan dat hulp wel snel toegankelijk/ dichtbij dient te zijn. Een jeugd informatiesite sluit hier ook goed bij aan. Tot slot gaven de professionals aan dat er grote onbekendheid is onder jeugdigen van allerlei bestaand aanbod gericht op jeugdigen. Via de jeugd informatiesite kan de bekendheid van bestaand aanbod gericht op jeugdigen kunnen toenemen.

Ten tweede sprak met name de jeugd uit het basisonderwijs de wens uit om de wijkagent vaker te zien in de wijk. De professionals in de middag, trokken het wat breder, naar de behoefte die er leeft onder de jeugd om vaker een vertrouwd persoon in de wijk te zien. Volgens de professionals hoeft dit niet automatisch de wijkagent te zijn, maar kan dat ook een jongerenwerker zijn.

De jeugd, professionals en de gemeente hebben uitgesproken dat zij een structureel participatietraject omtrent de uitvoering van het jeugdbeleid erg belangrijk vinden. Het mag niet bij een eenmalig congres blijven. In de toekomst moet de jeugd vaker aan zet zijn, zo wordt de jeugd bijvoorbeeld gevraagd mee te denken bij het inrichten en onderhouden van de digitale jeugd informatiesite (zie voor het structurele participatietraject hoofdstuk 7).

5. Zorgstructuur in de gemeente Bergen op Zoom per 1 januari 2010

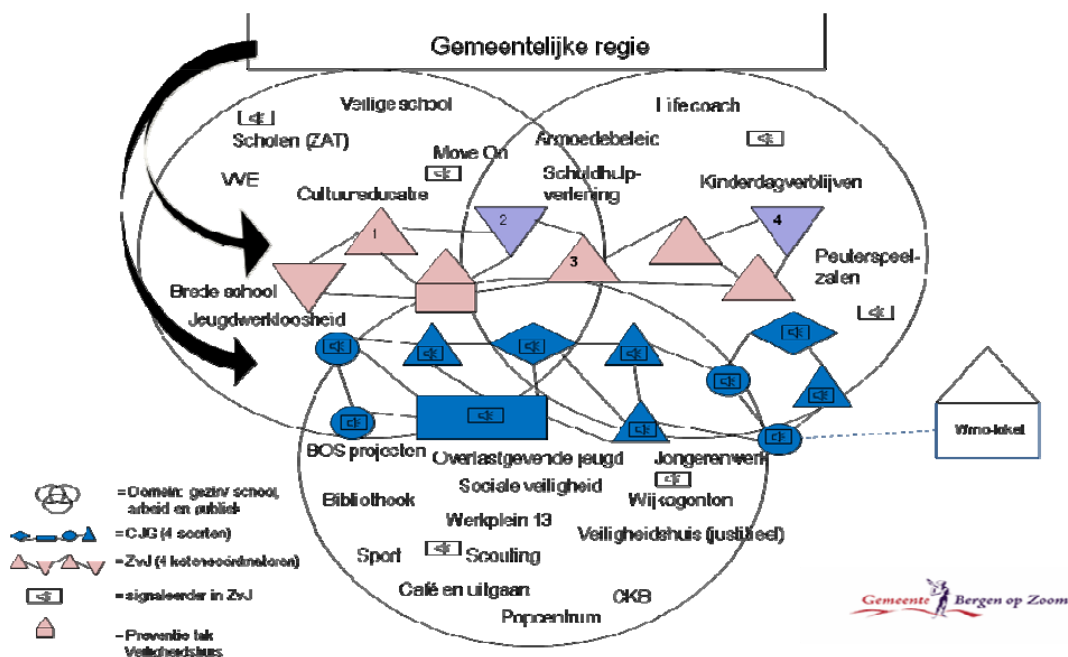
De hierna beschreven zorgstructuur is er voor de circa 20% van de jeugdigen die risicovol gedrag vertoont. Onder deze 20% vallen in Bergen op Zoom bijvoorbeeld:

- de 24 uitkeringsgerechtigden tot en met 23 jaar die de gemeente kent (2008);
- de 178 voortijdig schoolverlaters⁷ die zijn aangemeld in het schooljaar 2006-2007;
- de 235 gezinnen die 'in zorg' zijn op 31 december 2007 bij het zorgmanagement in de gemeente Bergen op Zoom. In de periode 1 januari tot en met 31 december 2007 zijn er 121 gezinnen ingestroomd en 208 jeugdigen;
- de 188 kinderen uit de gemeente Bergen op Zoom die in 2007 (tot en met 13 november) zijn aangemeld bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling;
- het aantal besproken minderjarigen (0-18 jaar) in het Justitieel Casus Overleg (allen strafzaken) vanaf 1 januari 2007 tot en met 1 oktober 2007: 246 Bergen op Zoom, 23 uit Halsteren en 24 uit Lepelstraat.

Zoals al aangegeven komen er in de komende tijd verschillende ontwikkelingen op de gemeente af, zoals het realiseren van een Centrum voor Jeugd en Gezin en het implementeren van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. Naast deze nieuwe ontwikkelingen zijn er verschillende bestaande initiatieven die al dan niet een rol dienen te krijgen in de nieuwe zorgstructuur van de gemeente Bergen op Zoom. Deze zorgstructuur dient per 1 januari 2010 gerealiseerd te zijn (zie figuur 2). De opbrengst van deze zorgstructuur is onder meer dat inzichtelijk wordt gemaakt hoeveel en welke opvoedvragen en -problemen er spelen onder jeugdigen en ouders. Daarnaast krijgt de gemeente een concreet beeld in aantallen van jeugdigen met problemen en het aantal wachtlijsten in de jeugdzorg. Tot slot wordt ook duidelijk hoe feitelijk de zorg rondom een kind eruit ziet: vindt de hulp tijdig plaats en verloopt het hulpverleningstraject conform de gemaakte afspraken.

De opbrengsten van de zorgstructuur wordt gemonitord via het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. Inmiddels is er een regionale ambtelijke werkgroep samengesteld die onderling afspraken maakt over wat het systeem Zorg voor Jeugd aan informatie op moet leveren. Naast Zorg voor Jeugd verloopt de monitoring ook via de structurele overleggen die in de tweede helft van 2008 worden gestart tussen de gemeente en de ketencoördinatoren en de medewerkers van het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Figuur 2 Zorgnetwerk structuur in de gemeente Bergen op Zoom per 1 januari 2010

⁷ Een voortijdig schoolverlater is een jongere tot 23 jaar die één maand of langer niet op school aanwezig is geweest of die na uitschrijving langer dan 30 dagen geen inschrijving heeft.

5.1 Zorgstructuur nader toegelicht

Figuur 2 geeft een overzicht van de zorgstructuur die de gemeente Bergen op Zoom idealiter, per 1 januari 2010, kent voor de jeugd en hun ouders. Jeugdigen en ouders 'rollen' deze zorgstructuur binnen wanneer blijkt dat problemen van jeugdigen en of ouders niet meer binnen het domein (gezin, onderwijs/ arbeid, publiek) kunnen worden opgelost. De zorgstructuur is ingebed in de Bergse samenleving, met al zijn voorzieningen; zoals scholen, sportverenigingen, kinderdagverblijven, et cetera.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin

Wanneer blijkt dat vragen en problemen omtrent ontwikkeling en opvoeding van jeugdigen niet meer binnen de voorzieningen in het domein kunnen worden opgelost, kunnen jeugdigen, ouders en professionals terecht bij het Centrum voor Jeugd en Gezin [CJG]. Het CJG in de gemeente Bergen op Zoom bestaat uit 11 herkenbare en toegankelijke inlooppunten, die gekoppeld zijn aan de woonservice gebieden die de gemeente kent (zie bijlage 3 voor een overzicht). Binnen elk woonservice gebied wordt een inlooppunt van het CJG gelinkt aan een (bestaande) voorziening (bijvoorbeeld Brede School, wijkcentrum, consultatiebureau, peuterspeelzaal, et cetera), afhankelijk van het aanbod, bewonerssamenstelling en vraag in het woonservice gebied. Het doel van de inlooppunten is het CJG aan te bieden dicht bij waar mensen hun leven leiden.

Per woonservice gebied kan een CJG dus gekoppeld worden aan een andere voorziening, daarnaast kan het 'product' dat het CJG per inlooppunt levert per woonservice gebied verschillen. De producten die het CJG volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning dient te leveren in de gemeente zijn:

- A. Jeugdgezondheidszorg
- B. De vijf Wmo-functies
  - informatie en advies
  - signalering
  - toeleiding naar hulp
  - licht pedagogische hulp
  - coördinatie van zorg
- C. Schakel met Bureau Jeugdzorg
- D. Schakel Zorg- en Adviesteams

Via de 11 inlooppunten van het CJG die Bergen op Zoom kent, dient A, B, C en D te worden gerealiseerd. Niet elk inlooppunt in elk woonservice gebied hoeft alle bovenstaande producten te leveren. Op basis van de behoefte per woonservice gebied kent de gemeente Bergen op Zoom vier soorten van inlooppunten, namelijk:

1. CJG Wijk (het krijgen van informatie en toeleiden naar hulp, aangepast aan de wensen, vragen en behoeften die er leven in een wijk).
2. CJG to go (het krijgen van informatie in de vorm van brochures).
3. CJG XL (op deze locatie vinden gesprekken/ onderzoeken plaats, et cetera).
4. CJG webwinkel (het digitaal verkrijgen van algemene informatie over bijvoorbeeld vrije tijd en uitgaan, evenementen die plaatsvinden, maar ook het digitaal verkrijgen van informatie en advies omtrent ontwikkeling/ opvoedvragen).

In figuur 2 zijn de verschillende soorten van inlooppunten aangegeven door de verschillende symbolen driehoek, rechthoek, et cetera.

In 2008 vinden er gesprekken met de desbetreffende partners (jeugdhulpverleningsinstanties) plaats om op hoofdlijnen gezamenlijk de producten per woonservice gebied vast te stellen. Met de partners wordt dan ook besproken wat de voorkeurslocaties zijn om een inlooppunt van het CJG te realiseren. Voorkeurslocaties vanuit de gemeente Bergen op Zoom zijn in ieder geval Gageldonk, Fort Zeekant, Borgvliet en Warande.

De gemeente wil de opvoedondersteuning in het CJG (product B) op basis van een evidence-based methodiek laten uitvoeren. Met het inzetten van een evidence-based methodiek, loopt de gemeente

voort op de aanbeveling uit het onderzoek 'preventief jeugdbeleid in de gemeente Bergen op Zoom: sluitend en effectief'⁸ waarin staat aangegeven dat de gemeente een protocol dient te ontwikkelen waar een instantie een aantal punten beschrijft van een interventie, bijvoorbeeld het doel, doelgroep, et cetera, voordat de interventie voor subsidie in aanmerking komt. Een evidence-based methodiek voldoet hier standaard aan.

De gemeente Bergen op Zoom kiest bij opvoedondersteuning voor de methodiek 'Triple P' [Positief Pedagogisch Programma]. Deze methodiek waarborgt dat op iedere vestiging van het CJG dezelfde opvoedondersteuning geboden wordt. De uitvoering hiervan kan plaatsvinden door verschillende partners onder het 'merk' CJG Bergen op Zoom. De uitvoerende organisatie is als het ware 'franchisenemer'. Door te werken met de methodiek Triple P wordt afstemming c.q. overdracht naar andere uitvoeringsorganisaties vergemakkelijkt (zie bijlage 4 voor meer informatie over Triple P).

Het digitale signaleringssysteem Zorg voor Jeugd/ Landelijke Verwijsindex⁹

Het systeem Zorg voor Jeugd bestaat uit de verschillende jeugdhulpverleningsinstanties die hulp verlenen aan jongeren als kernactiviteit hebben. Hierbij kan gedacht worden aan De Zuidwester, Stichting MEE, Geestelijke GezondheidsZorg [GGZ], Novadic-Kentron, et cetera.

Regionaal is vastgesteld dat vier van deze instanties ketencoördinatie hebben: Bureau Jeugdzorg (1), De Thuiszorg (2), De Gemeenschappelijke GezondheidsDienst, GGD (3) en het Maatschappelijk Werk (4). Ketencoördinatie houdt in dat op basis van beslisregels in het systeem Zorg voor Jeugd één instantie verantwoordelijk wordt voor de integrale hulpverlening aan een jeugdige en voor het uitzetten en bewaken van acties rondom een jeugdige (zie voor meer informatie bijlage 2). De ketencoördinator staat als het ware naast het gezin/ de jongere en stuurt andere betrokken professionals aan. Er wordt zo een netwerk op maat gecreëerd waarbij wordt gewerkt vanuit de gedachte; één kind/ gezin, één plan. Het doel hierbij is het herstellen van het gewone leven. Voordat ketencoördinatie in gang kan worden gezet moeten er signalen binnen komen over jongeren. Deze signalen worden afgegeven door de signaleerders, hierbij kan gedacht worden aan Intern Begeleiders van scholen, wijkagenten, leiders van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven, jongerenwerkers, leerplicht ambtenaar, trajectbegeleider van Move On, et cetera. Op basis van hun eigen professionaliteit geven zij al dan niet een signaal af in het systeem. Naast de hierboven genoemde signaleerders kunnen ook de professionals die werkzaam zijn bij de verschillende inlooppunten van het CJG signalen afgeven in het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. Zo wordt de koppeling tussen Zorg voor Jeugd en het CJG gelegd. Conform planning wordt Zorg voor Jeugd in september 2008 in de gemeente Bergen op Zoom ingevoerd.

Tot slot dient er een goede samenwerking en doorverwijzing te zijn tussen het Wmo-loket¹⁰ en de verschillende inlooppunten van het CJG. Ook de koppeling tussen het Wmo-loket en het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd dient te worden gelegd, zodra het Wmo-loket operationeel is.

De gemeentelijke regie

De gemeente voert de regie over het CJG en het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. Hiervoor worden twee nieuwe functies in het leven geroepen. In het najaar van 2008 zal er een gemeentelijke projectleider worden aangesteld die tot januari 2010 verantwoordelijk wordt voor het verder ontwikkelen en implementeren van de zorgstructuur in de gemeente Bergen op Zoom. In de loop van 2009 wordt er daarnaast nog een gemeentelijke regiefunctionaris aangesteld die, evenals de projectleider, een verbinding legt tussen de uitvoerende instanties en de gemeente. Nadat de taak van de projectleider erop zit wordt er een tweede gemeentelijke regiefunctionaris aangesteld. Deze regiefunctie kent de volgende taken:

- monitoring (kwantiteit/ kwaliteit);
- rapporteren aan de gemeente;

⁸ Eind 2006 en begin 2007 heeft er in de gemeente Bergen op Zoom een onderzoek plaatsgevonden naar de effectiviteit en sluitendheid van het preventieve jeugdbeleid in de gemeente. De resultaten van het onderzoek zijn op te vragen bij de afdeling Welzijn en Zorg van de gemeente Bergen op Zoom (zie colofon).

⁹ Op termijn wordt de koppeling tussen de Landelijke Verwijsindex en Zorg voor Jeugd tot stand gebracht, wanneer de Landelijke Verwijsindex operationeel is.

¹⁰ Wmo-loket is een loket waar informatie, vraagverheldering, advies en bemiddeling plaatsvindt ten aanzien van de terreinen wonen, welzijn en zorg. In Bergen op Zoom is het Wmo-loket in de eerste helft van 2009 operationeel.

- faciliteren;
- coachen (onder andere van de functionarissen in het CJG);
- controleren;
- oppakken van casus bij enkelvoudige signalering, mits ernstig van aard;
- bewaken van de verschillende processen/ afspraken die zijn gemaakt;
- werken vanuit het 'merk' CJG;
- vraag en aanbod op elkaar afstemmen;
- escalatieprocedure in gang zetten in het kader van Zorg voor Jeugd;
- afstemmen tussen Veiligheidshuis/ Centrum voor Jeugd en Gezin en Zorg voor Jeugd;
- doorontwikkelen van de zorgstructuur.

Naast bovenstaande taken krijgt deze functie een extra instrument achter de hand in de vorm van de bestuurlijke doorzettingsmacht. De functionaris kan de bestuurder (wethouder Jeugd) inschakelen mocht hij constateren dat binnen een hulpverleningstraject stagnatie optreedt en instanties hun verantwoordelijkheid niet (op tijd) nemen. Zo wordt er meer 'body' gegeven aan de invloed van de regiefunctie op de zorgstructuur binnen de gemeente Bergen op Zoom.

Bovenstaande zorgstructuur zet het kind centraal en laat professionals doen waar ze goed in zijn, namelijk signaleren en hulpverlenen. Instanties worden door deze zorgstructuur verplicht hun verantwoordelijkheid te nemen en worden er ook op aangesproken, wanneer blijkt dat zij dit onvoldoende doen. Dit alles draagt bij aan het 'slimmer', effectiever, efficiënter en transparanter maken van het jeugdbeleid.

5.2 Planning invoering zorgstructuur

De gemeente Bergen op Zoom wil de bovenstaande zorgstructuur idealiter per 1 januari 2010 hebben gerealiseerd. Om te komen tot de implementatie van deze zorgstructuur dienen er een aantal stappen te worden gezet. Hieronder staat globaal beschreven hoe het invoeringsproces zal verlopen:

Eerste helft 2008:

- in gesprek met het onderwijsveld met betrekking tot de aansluiting van de zorgstructuren in het onderwijs, bijvoorbeeld het Zorg Advies Team, op het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. Dit onderwerp wordt onder meer geagendeerd op het DOPO overleg en op de Lokaal Educatieve Agenda;
- in gesprek met de verschillende partners om het concept Centrum voor Jeugd en Gezin verder vorm te geven. Vragen die moeten worden beantwoord zijn onder meer: welke producten moeten in elk woonservice gebied worden aangeboden, wat zijn de bestaande vindplaatsen in een woonservice gebied, welke voorzieningen in een woonservice gebied bieden mogelijkheden voor een koppeling met het Centrum voor Jeugd en Gezin, etcetera;
- functieprofiel formuleren voor de gemeentelijke projectleider zorgstructuur;
- werven van de gemeentelijke projectleider;
- in gesprek gaan met de ketencoördinatoren om met elkaar afspraken te maken omtrent de concrete invulling van de ketencoördinatie;
- plannen van instructiebijeenkomsten met signaleerders die worden aangesloten op het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd;
- maandelijks overleg met het huidige zorgmanagement over de voortgang van de transitie van de zorgstructuur;
- in gesprek met de ketenpartners over de invoering van de methodiek Triple P;
- starten met het vormgeven van de bestuurlijke doorzettingsmacht;
- in gesprek met de deelnemers van de buurtnetwerken en de gemeente om de consequenties van de nieuwe zorgstructuur met de deelnemers door te nemen;
- starten met het opzetten van een jeugdinformatiesite in samenwerking met K2 (Brabants Kenniscentrum Jeugd);
- afspraken maken met de partijen van Zorg voor Jeugd omtrent de monitoring.

Tweede helft 2008:

- het 'merk' Centrum voor Jeugd en Gezin uitwerken. Het dient een duidelijk herkenbaar merk te worden, dat consequent wordt gebruikt;
- verder uitwerken van de inlooppunten van het Centrum voor Jeugd en Gezin samen met het 'veld';
- plannen van de implementatie van het Centrum voor Jeugd en Gezin in de gemeente Bergen op Zoom. Volgens de Wet moet het Centrum voor Jeugd en Gezin per 1 januari 2011 gerealiseerd zijn, dat betekent dat uiterlijk in 2011 de inlooppunten van het Centrum voor Jeugd en Gezin operationeel moeten zijn. Om daar te komen kiest de gemeente voor een geleidelijke uitbreiding van de inlooppunten;
- invoeren en implementeren van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd;
- starten met de gemeentelijke projectleider;
- functieprofiel formuleren voor de gemeentelijke regiefunctionaris;
- maandelijks overleg met het huidige zorgmanagement over de voortgang van de transitie van de zorgstructuur;
- structureel overleg met de ketenpartners Jeugd om de voortgang van de invoering van de zorgstructuur te bewaken;
- verder vormgeven van de bestuurlijke doorzettingsmacht;
- starten van de gesprekken met de gemeente en de ketencoördinatoren;
- verder uitwerken van de invoering van de methodiek Triple P.

2009 en verder:

- werven van de gemeentelijke regiefunctionaris;
- starten met de gemeentelijke regiefunctionaris;
- afspraken maken met de verschillende ketenpartners over de franchise constructie van de verschillende inlooppunten van het Centrum voor Jeugd en Gezin;
- afbouwen van de buurtnetwerken 12- en 12+;
- gaan werken met de methodiek Triple P voor opvoedondersteuning;
- monitoren en evalueren van de voortgang van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd;
- invoeren van de bestuurlijke doorzettingsmacht;
- bewaken van de voortgang door middel van de voortgangsrapportages via de concernberichten;
- operationeel maken van verschillende inlooppunten van het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Om te komen tot de zorgstructuur blijft de gemeente nadrukkelijk in gesprek met alle betrokken partijen, zodat de draagkracht voor de nieuwe zorgstructuur wordt vergroot.

5.3 Gewenste effecten van zorgstructuur per 1 januari 2010

Met de inrichting van deze zorgstructuur wil de gemeente komen tot een 'slimmer' jeugdbeleid, waarbij de transparantie wordt vergroot. Er wordt vroegtijdig inzichtelijk gemaakt bij welke instanties een kind bekend is en wie de verantwoordelijke ketencoördinator is op het moment dat meer dan één instantie betrokken is bij een jeugdige.

Door de invoering van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd wordt duidelijk of instanties hun afspraken nakomen en hun verantwoordelijkheid nemen.

Consequentie huidige casuïstiekoverleggen

- Buurtnetwerken 12- en 12+

Doordat hulpverleners sneller met elkaar in overleg treden, zullen de structurele buurtnetwerken 12- en 12+ per 1 januari 2010 niet meer in deze vorm bestaan. De casuïstiek besprekingen vinden niet langer in de buurtnetwerken plaats. Door de invoering van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd is de ketencoördinator verantwoordelijk voor het bijeen roepen van de betrokken partijen rondom casus. Dit zou in de buurtnetwerken kunnen maar ook op andere manieren. De buurtwerken die met een vaste frequentie en met vaste partners bij elkaar komen rondom een casus zijn per 2010 beëindigd. De verwachting is dat casussen zo sneller worden opgepakt en er efficiënter kan worden gewerkt.

In de huidige buurtnetwerken is naast de casuïstiekbesprekingen ook ruimte voor het gezamenlijk signaleren van nieuwe ontwikkelingen en trends aangaande de jeugd. In het toegroeien naar de situatie per 2010 zal duidelijk worden of bestaande netwerken zoals wijktafels, deze functie over kunnen nemen.

- **Zorg- Advies Teams/ Zorg Aan Tafel**

In 2011 moet er een landelijk dekkend netwerk zijn van Zorg-Advies Teams [ZAT] op scholen. In de gemeente Bergen op Zoom hebben al een aantal scholen een start gemaakt met het opzetten van een ZAT team. In een ZAT team werken professionals uit verschillende domeinen, zoals Intern Begeleider, school maatschappelijk werk, leerplicht en jeugdgezondheidszorg structureel samen. Zolang een probleem binnen de school/ binnen de mogelijkheden van een ZAT team kan worden opgelost, gebeurt dat ook daar. Zodra de problematiek schooloverstijgend is wordt er een melding gemaakt in het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd of wordt er doorverwezen naar een inlooppunt van het CJG. Wanneer blijkt dat ketencoördinatie in gang moet worden gezet omtrent een casus, is de verwachting dat de ketencoördinerende partijen gebruik gaan maken van de (bestaande) ZAT teams voor het bespreken van een casus.

- **Hulpverleningscasus overleg [HCO] in het veiligheidshuis**

De organisaties die werken in het preventieve deel van het veiligheidshuis zijn onderdeel van het systeem Zorg voor Jeugd. Degene die nu een casus inbrengt in het HCO geeft straks een signaal af in Zorg voor Jeugd. Als er meer dan twee signalen zijn afgegeven dan wordt er een ketencoördinator aangewezen. Deze kan bij het consulteren van de signaleerders gebruik maken van het HCO.

De invoering van Zorg voor Jeugd zal consequenties hebben voor de bestaande casuïstiekoverleggen. Voor een deel zullen die onvoorzien zijn. Daarom is zowel met het onderwijsveld als met de functionarissen van de bestaande casuïstiekoverleggen afgesproken dat de gemeente in gesprek blijft met betrokkenen zodat onvoorziene en zo mogelijk ongewenste effecten tijdig bijgestuurd kunnen worden.

Voor een financieel overzicht van hoe de gemeente bovenstaande zorgstructuur wil ontwikkelen zie hoofdstuk 8.

6. Beleid in concrete activiteiten 2008-2012

De gemeente Bergen op Zoom zet zich de komende periode in voor het creëren van een sterk, effectief, algemeen jeugdbeleid gericht op alle kinderen en jeugdigen (-9 maanden tot en met 23 jaar), zodat jeugdigen, passend bij leeftijd en levensfase, mee kunnen doen aan de samenleving. Om deze ambitie waar te maken zijn er verschillende activiteiten gestart, of in ontwikkeling, die bijdragen aan het algemene en/ of gerichte jeugdbeleid. Activiteiten passend in het algemeen jeugdbeleid zijn toegankelijk voor alle jeugdigen. Hieronder staan de meest relevante activiteiten in het kader van deze nota genoemd zonder daar mee volledig te zijn. Wat bijvoorbeeld buiten beschouwing blijft zijn allerlei activiteiten van derden (zowel vrijwilligersorganisaties als professionele organisaties) die de gemeente subsidieert en ten goede komen aan jeugdigen.

De rol die de gemeente heeft of kiest is per activiteit verschillend. In de **regierol** geeft de gemeente sturing aan de uitvoering van het jeugdbeleid. Zij houdt daarbij rekening met de belangen van betrokkenen en het algemeen belang. De gemeente bevordert en regisseert de samenwerking tussen partijen. De gemeente let op de efficiëntie en effectiviteit en treedt veelvuldig op als opdrachtgever voor uitvoerende organisaties. De **ondersteunende** (voorwaardenscheppende) rol bestaat uit onder meer het verstrekken van subsidies of het bieden van fysieke ondersteuning (accommodaties). Zo maakt de gemeente het mogelijk dat er kwalitatief en kwantitatief goede (basis)voorzieningen zijn waar jeugd en ouders terecht kunnen. Tot slot heeft de gemeente ook nog een **uitvoerende** rol, bijvoorbeeld wanneer het gaat om de uitvoering van de leerplicht.

Hieronder volgt, per domein, een overzicht van de verschillende activiteiten, waarbij per activiteit de rol van de gemeente, de na te streven opbrengsten en de actiepunten (planning) staat aangegeven.

6.1 Domein gezin

- Peuterspeelzaalwerk

De afgelopen jaren heeft het peuterspeelzaalwerk een andere plek gekregen in het gemeentelijke beleid. Door de invoering van de Voor- en Vroegschoolse educatie [VVE] en de vroegsignalering heeft het peuterspeelzaalwerk een nadrukkelijke rol gekregen bij het voorkomen en bestrijden van achterstanden bij peuters (zie ook pagina 21). Naast VVE kent Bergen op Zoom ook het reguliere peuterspeelzaalwerk, dat vooral gericht is op peuters die een normale ontwikkeling doormaken. In 2008 levert Stichting Peuterspeelzalen tenminste 45 dagdelen regulier peuterspeelzaalwerk in 2008 en 90 dagdelen VVE per maand, verspreid over twaalf VVE peuterspeelzalen in de gemeente.

De gemeente Bergen op Zoom hecht, in navolging van het Rijk, veel waarde aan de deelname van alle kinderen in de leeftijd van twee tot vier jaar aan een peuterspeelzaal. Om deelname aan een peuterspeelzaal te bevorderen is de gemeente aan het onderzoeken of ouders met een inkomen van €1400,- of minder per maand in aanmerking komen voor de kwijtschelding van de ouderbijdrage. Dit om een eventuele financiële drempel, voor de deelname aan een peuterspeelzaal, weg te nemen.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend.

Planning: In 2008 en 2009 wordt nadrukkelijk beleid geformuleerd ten aanzien van het reguliere peuterspeelzaalwerk, waarbij met de Stichting Peuterspeelzalen afspraken worden gemaakt ten aanzien van het uitvoeren van het reguliere peuterspeelzaalwerk. Ook worden er duidelijkere afspraken gemaakt hoe VVE zich verhoudt tot het reguliere peuterspeelzaalwerk.

- Opgroei- en opvoedondersteuning

Momenteel wordt er in de gemeente Bergen op Zoom door verschillende jeugdhulpverleningsinstanties opvoedondersteuning aangeboden aan ouders, bijvoorbeeld door De Zuidwester en de GGD West-Brabant. In totaal heeft De Zuidwester in 2007 45 pedagogisch adviesgesprekken gevoerd met één pedagogisch medewerker.

Per 1 januari 2010 vindt opvoedondersteuning plaats in een aantal inlooppunten van het Centrum voor Jeugd en Gezin. De verwachting is dat ouders eerder gebruik gaan maken van opvoedondersteuning wanneer de ondersteuning dicht bij huis en laagdrempelig wordt aangeboden. Deze opvoedondersteuning wordt gegeven middels de Triple P methodiek. Triple P staat voor Positief Pedagogisch Programma (zie bijlage 4 voor meer informatie). De methodiek wordt uitgevoerd door

verschillende jeugdhulpverleningsinstanties, maar doordat elke instantie gebruikt maakt van dezelfde methodiek blijft de kwaliteit gewaarborgd. Opvoedondersteuning in de gemeente Bergen op Zoom vindt ook plaats bij (allochtone) gezinnen thuis. De projecten Kind aan Huis en Spelend Opvoeden zoeken ouders thuis op. De gemeente is voornemens om bovenstaande twee projecten structureel in te zetten, aangezien zij een groot bereik hebben van (allochtone) gezinnen. In 2007 zijn met het project Spelend Opvoeden 21 gezinnen bereikt. De prestatieafpraak met de gemeente was het bereiken van 15 gezinnen. Met het project Kind aan Huis zijn in 2007, 52 gezinnen bereikt.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend.

Planning: in 2008 wordt gestart met de voorbereidingen van de inzet van Triple P door de instanties. In 2010 wordt in de gemeente Bergen op Zoom opvoedondersteuning aangeboden aan de hand van de methodiek Triple P (zie ook paragraaf 5.2).

- Armoedebeleid (sociaal culturele bijdragen)

Voor het voorkomen en doorbreken van het sociaal isolement van minder draagkrachtige inwoners van de gemeente Bergen op Zoom verstrekt de gemeente een bijdrage in de kosten (maximaal €150, - per persoon/ lid van een huishouden in een kalenderjaar) voor deelname aan sociaal-culturele activiteiten, zoals: lidmaatschappen/ contributies van jeugd- sport- en ontspanningsverenigingen, etcetera. Zo wordt gezorgd dat ook deze inwoners van de gemeente deel kunnen nemen aan de samenleving. De gemeente Bergen op Zoom gaat voor het armoedebeleid uit van ongeveer 2000 huishoudens. De ambities voor de komende jaren worden momenteel beschreven in de uitvoeringsnota naar aanleiding van de kadernota Armoedebeleid 2008.

Rol gemeente: ondersteunend/ uitvoerend.

Planning: beleid in uitvoering.

- Schuldhulpverlening

Het doel van schuldhulpverlening is het voorkomen dan wel oplossen van schulden en is bedoeld voor personen (vanaf 18 jaar) of gezinnen die zelf hun schulden niet meer kunnen oplossen. Wanneer mensen niet meer in staat zijn om binnen de gestelde termijn te betalen, dan wordt geprobeerd door de hulpverlener de schuldeiser een aflossing aan het bieden. Aan de hulpverlening wordt eisen gesteld, zodat men binnen de aflossingsperiode niet opnieuw schulden maakt. De gemeente verwoordt in de eerste helft van 2008 de ambities die zij wil bereiken met betrekking tot het verlagen van het aantal jeugdigen dat schulden heeft. Deze ambities vloeien voort uit de kadernota Armoedebeleid 2008.

Rol gemeente: ondersteunend.

Planning: beleid in uitvoering.

- Life-coach

In de loop van 2008 zullen in de gemeente Bergen op Zoom twee life-coaches van start gaan. De life-coach zal worden ingezet in multiprobleem gezinnen met nadrukkelijk aandacht voor sociale zaken, werk en armoedeproblematiek. Het doel van de inzet van de life-coach is, dat gezinnen die hulp nodig hebben, ook daadwerkelijk hulp krijgen en daar waar de ondersteuning stagneert of niet in samenhang wordt aangeboden, die wordt vlot getrokken dan wel instanties op één lijn worden gekregen. De life-coach draagt (mede) zorg voor een sluitende aanpak in het armoedebeleid van Bergen op Zoom door middel van het opsporen van die situaties, waarin daadwerkelijke ondersteuning geboden is en/ of waarbij naar het juiste aanbod wordt toegeleid.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend/ uitvoerend.

Planning: in 2008 worden er twee life-coaches worden aangesteld voor de duur van twee jaar.

- Bemoeizorg

In 2006 en 2007 is het project bemoeizorg uitgevoerd door de GGD West-Brabant en de Thuiszorg West-Brabant. De ervaring van de afgelopen jaren leert dat het project bemoeizorg een waardevolle bijdrage levert in de uitvoering van het jeugdbeleid. Middels deze methodiek wordt er ingang verkregen bij moeilijk bereikbare en geïsoleerde gezinnen, met als doel tot gedeelde zorgen te komen met de ouders over de gezondheid van de jeugdige. En van daaruit verdere stappen te zetten ter ondersteuning van de ouders of hulpverlening.

In 2006 en 2007 is het project Bemoeizorg in een aantal wijken in de gemeente Bergen op Zoom uitgevoerd, zoals wijk Gageldonk en Oost. In 2008 wordt het project Bemoeizorg gemeentebreed ingezet. Zodat bemoeizorg kan worden voortgezet indien een bemoeizorg gezin verhuist binnen de gemeente en is nieuwe instroom mogelijk uit de andere wijken.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend.

Planning: in 2008 wordt het project Bemoeizorg in de gehele gemeente Bergen op Zoom uitgevoerd. Voor 1 september 2008 komt de Thuiszorg West-Brabant en de GGD West-Brabant met een tussentijds verslag richting de gemeente met aanbevelingen voor 2009. Het project Bemoeizorg kan in 2008 maximaal 111 jeugdigen bereiken. In 2008 wordt bekeken hoe de link tussen Bemoeizorg en het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd tot stand kan worden gebracht.

6.2 Domein onderwijs/ arbeid

- Voor- en vroegschoolse educatie [VVE] en schakelklassen

Door de inwerkingtreding van de nieuwe wet op het Onderwijsachterstandenbeleid ligt het doel op het zo vroeg mogelijk en effectief aanpakken van achterstanden in de periode van 1 augustus 2006 tot 1 augustus 2010. Om dit te bewerkstelligen ligt nu de nadruk op de VVE educatie en het inrichten van schakelklassen. VVE houdt in dat kinderen op jonge leeftijd (vanaf 2,5 jaar) meedoen aan educatieve programma's. Deze programma's beginnen op een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf en lopen door in de eerste twee groepen van de basisschool (doorlopende lijn). Het doel van het VVE is het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen uit achterstandsgroepen zodat hun kansen op een goede schoolloopbaan en maatschappelijke carrière wordt vergroot.

In een schakelklas krijgen jongeren van de basisschoolleeftijd met een grote taalachterstand gedurende een heel schooljaar extra taalonderwijs. Het gaat om jongeren van wie verwacht mag worden dat zij in een schooljaar zodanige vorderingen maken op taalgebied dat zij daarna in staat zijn met succes het reguliere onderwijs te volgen.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend.

Planning: beleid in uitvoering. De komende jaren wordt gewerkt aan het aanbieden van VVE op elke peuterspeelzaal en op enkele kinderopvanginstellingen. Minimaal 70% van de doelgroepkinderen moet op 1 augustus 2010 bereikt worden met een VVE programma. De Thuiszorg West-Brabant wordt per 1 augustus 2008 ingeschakeld om doelgroepkinderen in beeld te krijgen die nog geen voorschoolse voorziening bezoeken. Daarnaast worden per 1 augustus 2008 de 2 en 3 jarigen geregistreerd die een voorschoolse voorziening bezoeken in het leerplichtsysteem om ook op deze wijze doelgroepkinderen in beeld te krijgen die geen gebruik maken van een voorschoolse voorziening. Ten behoeve van deze doelgroepkinderen worden er per 1 augustus 2008 trajecten uitgezet om hen alsnog een voorschoolse voorziening te laten bezoeken. Vanaf 1 oktober 2008 zullen peuterspeelzalen en kinderopvanginstellingen het aantal VVE peuters doorgeven aan de gemeente.

Daarnaast wordt er gestart met de schakelklassen binnen enkele scholen per 1 augustus 2008.

- Leerplicht/ Zorg Advies Teams

Met de invoering van de kwalificatiewet bovenop de leerplichtwet is de taak van leerplichthandhaving tot 18 jaar een wettelijke verplichting geworden. Daarnaast zijn scholen vanaf 2010 verantwoordelijk voor de organisatie van een goede zorgstructuur op de scholen (zorgplicht). De school heeft zelf de verantwoordelijkheid en regie voor de eerstelijnszorg (kwaliteit van het onderwijs, zorgstructuur, Intern Begeleider, et cetera), maar heeft daarnaast een netwerk aan deskundigheid nodig. Om de jeugdregiefunctie van de gemeente en de casusregiefunctie van de leerplichtambtenaar te waarborgen, moet de leerplichtambtenaar zorgen in de tweedelijnszorg te zitten (in de zorgstructuur van de school) en aangesloten zijn op het digitale signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. Via Zorg voor Jeugd is de leerplichtambtenaar verbonden met hulpverleningsorganisaties buiten de school. Via Zorg voor Jeugd wordt inzichtelijk gemaakt bij hoeveel casussen de leerplichtambtenaar betrokken is. Momenteel wordt onder andere het aantal leerlingen en het aantal startkwalificaties gemonitord.

Rol gemeente: ondersteunend/ uitvoerend.

Planning: beleid in uitvoering. De leerplichtambtenaar wordt sterker geïntegreerd in het Veiligheidshuis gecombineerd met vaste dagdelen op de scholen zelf, zodat er wordt gewerkt aan één aanspreekpunt voor het Voortgezet Onderwijs en het Middelbaar Beroep Onderwijs. Daarnaast wordt de dienstverlening geoptimaliseerd, onder andere door het digitaal (regionaal) leerplichtloket voor

verzuimmeldingen, het invoeren van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd, het opstellen van een kwaliteitshandvest en het actualiseren van leerplichtprotocollen. Aan de hand van deze protocollen kan de dienstverlening, de resultaten en het beleid gemonitord worden.

De leerplicht maakt ook onderdeel uit van het arbeidsmarktbeleid waar de gemeente Bergen op Zoom in 2008 met een nota komt.

Tot slot wordt in de eerste helft van 2008 gestart met het voeren van gesprekken met het onderwijsveld over hoe de huidige zorgstructuren in het onderwijs worden aangesloten op het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd.

- Afstemming onderwijs- arbeidsmarkt

Op het gebied van afstemming onderwijs – arbeidsmarkt zijn nog weinig initiatieven ontplooid. Gelet op de schoolverlaters problematiek enerzijds en anderzijds de zorg of er voldoende gekwalificeerd personeel zal zijn in de toekomst maakt het noodzakelijk om meer te doen in de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Vanaf 2007 is er een eerste start gemaakt met een structureel overleg tussen partijen op de arbeidsmarkt en in het onderwijsveld.

Rol gemeente: regisserend.

Planning: in 2008 komt er een nota 'integraal arbeidsmarktbeleid' en wordt er gestart met het structureel overleggen met de verschillende partijen.

- Voortijdig schoolverlaten/ Move On

Per 1 januari 2002 is de wet Regionaal Meld- en Coördinatiepunt [RMC] in werking getreden. Het doel van de wet is het bestrijden en voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Het RMC dient de (dreigende) voortijdige schoolverlaters in beeld te houden. In het schooljaar 2007-2008 is er gestart met het intensief volgen van de leerlingen die de overgang VMBO-MBO maken. Zij vormen namelijk de grootste groep uitvallers. Het intensief volgen gebeurt in samenwerking met de scholen en de leerlingen via het project 'blijf in beeld'. Tevens zal in 2008 de melding van voortijdig schoolverlaten via de IB groep gaan lopen binnen een centraal meldloket. Dit met de bedoeling de schoolgegevens completer en actuelere te maken en efficiënter verwerking van de gegevens mogelijk te maken.

Als de voortijdig schoolverlaters in beeld zijn worden ze doorgegeven aan een trajectbegeleider die hen in traject neemt om ze terug te plaatsen op een opleiding of gecombineerde werk-/ leerbaan. Er wordt binnen één loket voor jongeren samengewerkt met het Centrum voor Werk en Inkomen [CWI] en Sociale zaken. Hierbinnen is één aanspreekpunt voor de jongeren. Dit loket heet in Bergen op Zoom 'Move On'.

Nederland heeft zich in Europees verband verplicht het voortijdig schoolverlaten in 2010 met 50% te hebben teruggedrongen ten opzichte van 2002, de zogenaamde Lissabon regeling. Het lijkt erop dat deze doelstelling niet wordt gehaald. Het ministerie stelde aan de hand van de jaarlijkse effectrapportage vast dat West-Brabant op de derde plaats staat qua hoogst aantal voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (te weten 7800). Het ministerie heeft daarom extra budget voor het gehele RMC-gebied West Brabant ter beschikking is gesteld. Hierbij is een resultaatverplichting opgelegd van een vermindering met 10% van het aantal voortijdig schoolverlaters. Om deze doelstelling te bereiken is Move On opgericht. Move On heeft in het schooljaar 2007-2008 een reductie van 28% weten te realiseren. In het schooljaar 2008-2009 gaan de extra middelen naar de scholen zelf. In de komende periode worden tussen Rijk, gemeente en scholen convenanten afgesloten om het aantal voortijdig schoolverlaters verder terug te dringen. Hierbij zullen de scholen een resultaatverplichting aangaan en financiële middelen krijgen voor elke succesvolle terugplaatsing van een voortijdig schoolverlater.

Rol gemeente: regisserend/ uitvoerend.

Planning: beleid in uitvoering. In 2010 moet er een halvering zijn van het aantal voortijdig schoolverlaters ten opzichte van 2002. In het schooljaar 2006-2007 zijn er 178 voortijdig schoolverlaters aangemeld in de gemeente Bergen op Zoom.

- Jeugdwerkloosheid

Preventie van jeugdwerkloosheid gebeurt door:

- leerplichthandhaving tot 18 jaar (zorgen dat jongeren naar school gaan en startkwalificatie behalen). Het aantal leerlingen die een startkwalificatie behalen wordt bijgehouden in de leerling administratie;
- voorkomen van voortijdig schoolverlaten (melden/ registreren van voortijdig schoolverlaters en trajectbegeleiding naar werk/ opleiding). Het aantal voortijdig schoolverlaters wordt bijgehouden in de Regionaal Meldpunt Coördinatie rapportage;
- volwassen educatieprojecten voor jongeren vanaf 18 jaar om professionele en educatieve zelfredzaamheid van jongeren te bevorderen en betere aansluiting op de arbeidsmarkt te creëren. (Jongeren kunnen in het avondonderwijs bijvoorbeeld alsnog hun HAVO diploma halen);
- Move On project met ketenpartners (zorgen dat jongeren tot 23 jaar (alsnog) een startkwalificatie behalen).

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend/ uitvoerend.

Planning: beleid in uitvoering. In 2012 dient elke leerling een startkwalificatie te hebben, of minimaal tot 18 jaar naar school te zijn geweest. Daarnaast dient er een halvering te zijn van het aantal voortijdig schoolverlaters ten opzichte van 2002, onder meer door de inzet van het Move On project. Tot slot dient er te kunnen voldaan worden aan de vraag naar educatietrajecten voor jeugdigen vanaf 18 jaar.

- Veilige school (keurmerk)

Het doel van een veilige school is het bieden van een veilige werk- en leeromgeving voor leerlingen (en hun ouders) en onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel, Hierbij wordt door gezamenlijke inspanning van scholen, schoolbesturen, ketenpartners (politie, justitie en hulpverlening) en gemeente gewerkt aan een omgeving en aan een situatie die het gevoel van veiligheid en geborgenheid zo dicht mogelijk benaderen. De komende periode wordt er een convenant ontwikkeld waarin wederzijdse verwachtingen en verantwoordelijkheden van gemeente en onderwijsveld worden vastgelegd. Vervolgens wordt er een procedurehandboek samengesteld waarin wordt opgenomen hoe te handelen in bepaalde situaties, waardoor één uniforme en duidelijke aanpak bij incidenten gewaarborgd is. Ook wordt er een controle systeem opgezet op basis waarvan scholen in aanmerking kunnen komen voor een te ontwikkelen gemeentelijk veiligheidslabel, welke uiteindelijk wordt uitgereikt aan de scholen die voldoen aan het keurmerk 'veilige school'.

Rol gemeente: regisserend.

Planning:

1. Er komt een convenant tussen de partners, gemeente en scholen (misschien ook Openbaar Ministerie) waarin verantwoordelijkheden zijn vastgelegd.
2. Procureerhandboek; in dit handboek wordt precies vastgelegd hoe te handelen bij een incident.
3. 'Vignet'; er wordt gedacht over het ontwikkelen van een vignet veilige school. De school 'verdient' dit als zij het procureerhandboek hanteert, intern maatregelen treft en voldoet aan landelijke keurmerken.

- Marktplaats Cultuureducatie (omvat Cumenu en M'art)

Cultuureducatie in relatie tot het reguliere onderwijs in Bergen op Zoom is verankerd in twee structuren:

1. Het Cumenu; aanbieders van kunst en cultuur geven in het basisonderwijs of op de plaats waar de kunstvorm 'beoefend' wordt een theoretische en/ of praktische toelichting op het onderwerp. Elk jaar vinden in groep drie tot en met acht, drie projecten plaats.
2. M'art; ten behoeve van, de basisvorming, in het voortgezet onderwijs wordt per leerjaar één groot project gehouden. Vaste thema's zijn: Jazz, Cultuurhistorie en Popmuziek. Daarnaast heeft elke school voor voortgezet onderwijs de mogelijkheid via M'art specifieke opdrachten voor de ontwikkeling van cultuureducatieve producten weg te leggen.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend.

Planning: beleid in uitvoering. De te behalen resultaten en planning zijn onderwerp van gesprek bij de herijking van het totale cultuurbeleid. Deze herijking staat voor 2008 geagendeerd. Hoe er wordt gemonitord wordt ook meegenomen bij de herijking van het cultuurbeleid. Kengetallen zijn onder meer het aantal groepen, het aantal leerlingen en de aantallen per kunstdiscipline. Indicatoren die bij de

monitoring worden meegenomen zijn onder meer de tevredenheid bij de vragers en de tevredenheid van de aanbieders. Na 2010 komt er een kwantitatief onderzoek naar de ontwikkeling van de mate van cultuurparticipatie.

- Leer-/ werktraject

Het grootste deel van de jongeren gaat naar school of werkt. Maar er is een deel van de jongeren dat niet meedoet aan onze samenleving. De situatie van de jongeren die niet leren en/of niet werken staat hoog op de agenda van het huidige kabinet. Het kabinet wil deze jongeren activeren en bijstandsafhankelijkheid tegen gaan. Het is sociaal niet aanvaardbaar en economisch niet verantwoord dat jongeren langs de lijn staan. Het kabinet acht het verbeteren van de maatschappelijke positie van jongeren noodzakelijk. Daarom is een substantiële verhoging van de arbeidsparticipatie van deze jongeren van belang. Arbeidsparticipatie beschermt jongeren tegen sociale problemen zoals armoede, sociale uitsluiting, criminaliteit, en integratieproblemen.

Een belangrijke stap in de richting naar hogere arbeidsparticipatie kan worden gezet met de invoering van een werkleerplicht voor jongeren tot 27 jaar. De werkleerplicht vormt een nieuw instrument voor gemeenten ten behoeve van de jongeren die niet leren en/of niet werken. De regering heeft het beleidvoornemen om de bijstandsverlening tot 27 jaar af te schaffen.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend/ uitvoerend (nog wel afhankelijk van de wetgeving).

Planning: wetgeving is nog in voorbereiding, invoering staat gepland voor het eerste kwartaal van 2009.

- Maatschappelijke stages

Het kabinet wil dat in de toekomst alle leerlingen tijdens hun middelbare schoolperiode een maatschappelijke stage van in totaal 72 uur uitvoeren. Het doel van de maatschappelijke stage is dat leerlingen kennis maken met én een onbetaalde bijdrage leveren aan de samenleving. Zonder een stage te hebben uitgevoerd kan een leerling vanaf het schooljaar 2011-2012 niet meer deelnemen aan het eindexamen.

De scholen zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren en het begeleiden van de stages. De leerlingen zelf dienen in eerste instantie het initiatief te nemen voor het werven van een stageplaats. De verwachting is dat het overgrote deel van de scholieren zelf een stageplaats zal vinden. Voor leerlingen die daartoe niet in staat zijn zal een vorm van ondersteuning worden georganiseerd.

De gemeenten hebben als taak een makelaar aan te stellen. De taken van de makelaar zijn het versterken van het vrijwilligerswerk, ondersteuning bieden aan organisaties bij plaatsing van stagiaires en vrijwilligers en bevorderen dat de stagiaire van nu de vrijwilliger van de toekomst wordt. De taken van de makelaar hoeft een gemeente niet zelf uit te voeren, deze taken kunnen bijvoorbeeld worden ondergebracht bij een uitvoeringsorganisatie agogisch werk of een op te richten vrijwilligerssteunpunt. Een groot gedeelte van de makelaarsfunctie zal via een digitale manier vormgegeven kunnen worden.

Rol gemeente: ondersteunend.

Planning: vanaf het schooljaar 2011-2012 wordt de maatschappelijke stage een verplicht onderdeel van het lesprogramma. Vanaf 2008 ontvangt de gemeente Bergen op Zoom een financiële bijdrage om de makelaarsfunctie op te zetten en (uit) te laten voeren.

- Lokaal Educatieve Agenda [LEA]

De LEA is een overlegstructuur tussen scholen in het basis-, voortgezet- en speciaal onderwijs en de gemeente Bergen op Zoom waarbij onderwerpen worden geagendeerd op het gebied van onderwijs, jeugd en zorg rondom school. De agenda dient vooraf door zowel de scholen als de gemeente gezamenlijk te worden opgesteld. Het doel van dit op overeenstemming gerichte overleg is eveneens om één aanspreekpunt te vormen richting het onderwijsveld. De essentie van het overleg is dat de partners aan elkaar gelijk zijn; zowel de gemeente als het onderwijsveld hebben een coördinerende rol. Dit overleg vindt ongeveer één keer per kwartaal plaats.

Rol gemeente: coördinerend.

Planning: structureel overleg, de agenda wordt jaarlijks voorafgaand aan een nieuw schooljaar opgesteld.

Activiteiten domein publiek

- Bibliotheek

De moderne bibliotheek is een functie met kwaliteiten op het gebied van: kennis en informatie, lezen en literatuur, ontmoeting en debat, kunst en cultuur, ontwikkeling en educatie. Om hier gestalte aan te geven, wordt er landelijk, regionaal en lokaal ingezet op het bibliotheekvernieuingsproces.

In 2012 levert de bibliotheek een dienstenpakket ten behoeve van het jeugdbeleid, dat is afgestemd op de nog te inventariseren vraag vanuit de domeinen: gezin, school/ arbeid en publiek. Afhankelijk van het te leveren pakket zal bekeken moeten worden waar deze dienstverlening zal dienen plaats te vinden.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend.

Planning: beleid in uitvoering, tevens maakt het bibliotheekvernieuingsproces onderdeel uit van het te herijken cultuurbeleid in 2008.

2008: uitwerking op hoofdlijnen van het bibliotheekbeleid in relatie tot jeugdbeleid als onderdeel van de kadernota cultuurbeleid. Tevens wordt er in 2008 gekeken naar de mogelijkheden om een inlooppunt van het Centrum voor Jeugd en Gezin te linken aan de bibliotheek.

2008 -2009: vraaginventarisatie diensten bibliotheek en formulering operationeel beleid.

2010-2012: implementatie van beleid.

- Jeugd- en jongerenwerk

Jeugd- en jongerenwerk is gericht op het aanbieden van vrije tijdsactiviteiten in wijken, dorpen en buurten aan jeugdigen van 6 tot 23 jaar en wordt in Bergen op Zoom uitgevoerd door diverse organisaties. De inzet van jeugd- en jongerenwerk kan via diverse werksoorten plaatsvinden. De inzet van accommodatie gebonden jeugd- en jongerenwerk (inloopavonden) en buurtsport is voornamelijk gericht op vrijetijdsbesteding en als een manier om in contact met de doelgroep te komen. In 2007 zijn er 2638 jeugdigen binnen gelopen bij de inloopavonden. Vanuit deze werkvormen kan op basis van vertrouwen een begin worden gemaakt met het bereiken van jeugdigen die kampen met problemen.

Concrete doelen van de inzet van het jeugd- en jongerenwerk bestaan uit:

- contactleggen, zowel individueel als in groepsverband;
- het geven van advies en informatie;
- het creëren van ontmoetingsmogelijkheden;
- bemiddelen en doorverwijzen;
- signaleren trends en ontwikkelingen;
- bijdrage aan overlastbestrijding.

Het voornaamste doel is om bij jeugdigen tijdig problematiek te signaleren, adequaat hierop in te spelen zodat zo veel mogelijk wordt voorkomen dat zij in hun ontwikkeling worden bedreigd. Daarnaast is het aanbieden van vrije tijdsactiviteiten voor alle jeugdigen een belangrijk doel. Het is wenselijk dat het jeugd- en jongerenwerk flexibel kan worden ingezet op verschillende plekken in de gemeente.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend.

Planning: beleid in uitvoering. De komende jaren wordt met de uitvoeringsorganisaties agogisch werk jaarlijks een uitvoeringsovereenkomst afgesloten, de volgende te behalen resultaten worden hierin opgenomen:

- verhoging van het aantal contacten bij ontmoetingsmogelijkheden van jeugdigen en via het straathoekjongerenwerk;
- verhoging van het aantal jeugdigen dat zich inzet als vrijwilliger;
- aandacht voor waarden en normen, zowel in accommodatiegebonden- als straathoekjongerenwerk;
- verhoging van deelname aan buurtsportactiviteiten door jeugdigen (totaal aantal deelnemers in 2007: 5001 jeugdigen);
- afname van het aantal klachten en meldingen bij de politie door jeugdigen veroorzaakte overlast;
- afname van onveiligheidsgevoelens bij inwoners;
- inhoudelijke rapportage samenwerkingsverband en netwerkpartners met betrekking tot signalering en doorverwijzing.

- Hangplekken jeugd

Het doel van de gemeente is het nemen van maatregelen om te zorgen dat er geen overlast kan ontstaan bij hangplekken. Voorbeelden van deze maatregelen zijn onder meer het reguleren van de hangplekken, het verminderen van overlast bij de hangplekken (buurtpreventieteams, cameratoezicht), het realiseren van alternatieve activiteiten voor de jeugdigen (buurtsport, Thuis Op Straat), het inzetten van straathoekwerk en jongerenwerk en het kennen van de jeugdigen die zich bij de hangplekken ophouden. Het is wenselijk dat samen met de jeugd wordt gezocht naar geschikte locaties voor 'hangplekken', aangezien jeugdigen ook een plek nodig hebben om elkaar te kunnen ontmoeten.

In september 2007 waren er 29 hangplekken in de gemeente bekend. Vier keer per jaar ontvangt de gemeente vanuit het Veiligheidshuis een actueel overzicht van het aantal hangplekken in de gemeente.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend/ uitvoerend (buurtpreventieteams).

Planning: beleid in uitvoering. Door gericht toezicht dient de overlast van jeugdigen op de hangplekken te zijn verminderd in de komende jaren.

- Overlastgevende jeugd

Het doel van de gemeente is het nemen van maatregelen om te zorgen dat er geen overlast ontstaat door jongeren en dat bestaande overlast beheersbaar is. Voorbeelden van maatregelen zijn het benaderen van de overlastgevende jeugd, het realiseren van alternatieve activiteiten voor jeugdigen en het kennen van de jongeren die overlast veroorzaken. De gemeente hanteert verschillende categorieën van overlast, vanaf half 2007 wordt deze categorisering definitief meegenomen in de registratie:

- categorie 1: (soms) hinderlijk gedrag; de groep is in beeld, maar er wordt geen concrete actie voor opgepakt (vijf groepen in de gemeente Bergen op Zoom per september 2007);
- categorie 1-2: hinderlijk met enige overlast; onder deze groep vallen met name hangjongeren. De groep is in beeld (twaalf groepen in de gemeente Bergen op Zoom per september 2007);
- categorie 2: overlast; voor deze groepen loopt een concrete actie/ duidelijke inzet (veertien groepen in de gemeente Bergen op Zoom per september 2007);
- categorie 2-3: overlast met criminele activiteiten door meerdere groepsleden; voor deze groepen loopt een concrete actie/ duidelijke inzet (twee groepen in de gemeente Bergen op Zoom per september 2007).

Vier keer per jaar ontvangt de gemeente vanuit het Veiligheidshuis een actueel overzicht van het aantal groepen overlastgevende jeugdigen in de gemeente.

In de periode 2006-2008 zijn het aantal Harde Kern jongeren in de gemeente Bergen op Zoom afgenomen, van 20 in 2006 tot 8 per maart 2008. Dit komt onder meer doordat het Veiligheidshuis de Harde Kern jongeren vroeg in beeld heeft en sneller acties uitzet om de Harde Kern jeugd aan te spreken.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend/ uitvoerend (buurtpreventieteams).

Planning: beleid in uitvoering. In de periode 2008-2012:

- dient de overlast van (groepen) jeugdigen te zijn verminderd;
- dienen er alternatieve activiteiten gerealiseerd te zijn voor jeugdigen. Hierbij kan gedacht worden aan het inzetten van buurtsport, Thuis Op Straat en jeugdwerkers;
- zijn de jeugdigen bekend in het Veiligheidshuis die overlast veroorzaken (in beeld houden van de jeugdigen).

6.4 Activiteiten domein onderwijs/ arbeid – publiek

- Brede School

De intentie van de brede schoolontwikkeling in de gemeente Bergen op Zoom is om wijkgericht meer samenhang te brengen tussen onderwijs, kinderopvang, jeugdbeleid, culturele, sportieve en opvoedondersteunende activiteiten die de ontwikkelingskansen van alle kinderen vergroten en de sociale samenhang in de wijk versterken. Het streven is om in 2011 in meerdere gebieden clusters te realiseren waarin de functies onderwijs, peuterspeelzaal en kinderopvang met elkaar en andere instellingen samenwerken binnen een gezamenlijk opgesteld en afgestemd wijkvoorzieningsaanbod- en activiteitenprogramma. In 2012 dienen er zeven brede scholen gerealiseerd te zijn, waarvan vier in achterstandswijken, op minimaal ambitieniveau 1. Ambitieniveau 1 houdt in: de brede schoolpartners verzorgen elk eigen activiteiten en zorgen daarbij voor organisatorische afstemming (face tot face).

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend.

Planning: zie ook nota Brede school 2008-2012. Om de kwaliteit te kunnen garanderen dient er één kwaliteitssysteem te worden ingevoerd. Nu hebben kinderopvang en onderwijs nog verschillende kwaliteitssystemen, op termijn moet er worden gekozen voor één systeem binnen de Brede School.

Wijk	Visie	Projectplan	Start brede schoolactiviteiten
Centrum	VO 4 ^{de} kwartaal 2008 BO 2 ^{de} kwartaal 2008	VO 2 ^{de} kwartaal 2009 BO 3 ^{de} kwartaal 2008	1 september 2009 1 september 2009
Halsteren Noord	2 ^{de} kwartaal 2008	4 ^{de} kwartaal 2008	1 januari 2009
Bergse Plaat	1 ^{ste} kwartaal 2009	3 ^{de} kwartaal 2009	1 september 2010
Fort/ Zeekant	4 ^{de} kwartaal 2008	2009 e.v.	(afhankelijk van wel/ niet verplaatsing school)
Warande	4 ^{de} kwartaal 2008	2009 e.v.	2010 e.v.
Gageldonk	4 ^{de} kwartaal (conform ISV planning)	2009 e.v.	2010 e.v.
Borgvliet	voltooid	voltooid	2010 e.v.

- Sport

Het programma sport kent verschillende producten:

1. Activiteiten sportstimulering; verstrekking van subsidies voor onder andere jeugdsport, projecten en grote evenementen. En het organiseren en coördineren van verschillende activiteiten, zoals:
  - Topscore: onderdeel van Buurt, Onderwijs en Sport project (1^e periode van het schooljaar 2007/ 2008 120 jeugdigen wekelijks in training);
  - Mission Olympic the City (2100 deelnemers van scholen uit het voortgezet onderwijs in 2007);
  - Skateproject "Skate Safe" (2100 leerlingen in 105 groepen op 21 scholen in het primair onderwijs);
  - Korfbalproject Scheldevogels (6 basisscholen, 19 groepen)
2. Activiteiten binnensport en buitensport; het bevorderen, realiseren, in stand houden, exploiteren van sportaccommodaties. De binnensport en buitensport accommodaties moeten voldoen aan de eisen die daaraan door de sportbonden en NOC*NSF worden gesteld.
3. Activiteiten zwemsport; het beschikbaar stellen van zwemaccommodaties en het aanbieden van een breed pakket aan zwembadactiviteiten onder andere in de vorm van zweminstructie. De zwemaccommodaties dienen te voldoen aan de eisen van NOC*NSF, voor zweminstructie dient een schoolwerkplan ontwikkeld te zijn en de zweminstructie- en examens moeten voldoen aan de eisen van de Nationale Raad Zwemdiploma's.

Het streven is naar een veelzijdige en grotere toename van actieve sportbeoefening op verschillende sportniveaus bij alle leeftijdscategorieën en doelgroepen door een fysieke, geestelijke en financiële mogelijkheden afgestemd accommodatieaanbod en door het aanbieden van andere faciliteiten.

Rol gemeente: ondersteunend.

Planning: beleid in uitvoering.

- Buurt, Onderwijs en Sport [BOS] impuls

De BOS-impuls richt zich op het verkleinen van achterstanden van jongeren. Door samenwerking binnen de driehoek buurt, onderwijs en sport zijn er in de gemeente Bergen op Zoom drie arrangementen ontwikkeld, waarbij sport en bewegen minimaal deel uitmaken van een arrangement:

1. Thuis op Straat [TOS] is een franchise formule en spant zich in voor de leefbaarheid in de wijk. Niet alleen door activiteiten aan te bieden, maar ook door betrokkenheid van ouders, omwonenden en professionals te organiseren en te participeren in netwerken. Om dit te bereiken werkt Thuis Op Straat samen met een divers aantal organisaties waaronder scholen, politie, jongerenwerk, bewonersorganisaties, gemeentelijke diensten en natuurlijk bewoners en de jongeren in de wijk. Thuis Op Straat biedt een op de wijk afgestemde werkwijze. Samen met verschillende partners zoekt Thuis Op Straat naar een goed evenwicht tussen de vraag

van kinderen en jongeren, de mogelijkheden die de bewoners zelf hebben en de versterking via Thuis Op Straat en de partners geboden kan worden.

2. Topscore. Het belangrijkste doel van Topscore is om schoolgaande jeugd (voortgezet onderwijs) meer te laten bewegen, door het aanbieden van verschillende sportactiviteiten. Daarnaast is ook het verhogen van plezier in bewegen bij jongeren van 12-18 jaar een belangrijk doel.
3. Kids Sport in oost [KSIO] richt zich op alle kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar in de wijk Oost waarbij extra aandacht wordt geschonken aan die kinderen die door armoede binnen het gezin niet deel kunnen nemen aan maatschappelijke activiteiten en waarvan de gezondheid door armoede wordt bedreigd. In 2007 is er een onderzoek uitgevoerd om de beleving van de basisschooljeugd te inventariseren, door middel van de Sport- en Beweegscan. Met de scan is duidelijk gemaakt in hoeverre de omgeving van jeugdigen uitnodigt om de sporten en te bewegen en waar aanpassingen nodig zijn. De aanbevelingen die in het rapport worden gedaan voor wijk Oost zijn:
  - Stimuleren om meer kinderen lid te laten worden van een sportvereniging;
  - meer sportactiviteiten organiseren op school en in de buurt;
  - het creëren van voldoende veilige, toegankelijke en schone plekken in de wijk zodat jeugdigen buiten kunnen sporten;
  - het promoten van reeds georganiseerde sportactiviteiten zoals Thuis op Straat en de Zomerspelen.

Het rapport wordt als 0-meting gebruikt, waardoor in 2010 de effecten van het project kunnen worden aangetoond. Ook de monitors van de GGD die in 2008 en 2010 worden uitgevoerd zullen worden meegenomen in de tussen- en eindrapportage.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend/ uitvoerend.

Planning: beleid in uitvoering. De BOS-impuls kent vier project jaren: 2007 tot en met 2010.

- Poppodium

Het doel van het poppodium is het aanbieden van popmuziek en cultuur. In het poppodium wordt ook een jeugdactiviteitencentrum ingericht, waarbij tegelijkertijd een extra ontmoetingsmogelijkheid wordt gecreëerd voor jeugdigen. Het poppodium bevordert de sociale cohesie, brengt culturen bij elkaar en biedt plaats aan verschillende jongerenculturen. In het Bergse concept wordt er verder een samenwerkingsverband beoogd tussen de professionele programmafunctie en het MBO Creative Works van het ROC West-Brabant. Het streefgetal van het aantal bezoekers per jaar is 24.000.

Rol gemeente: regisserend, de mate van ondersteunende rol is afhankelijk van de nog te bepalen beheers en organisatievorm.

Planning: de eerste stappen voor het realiseren van een poppodium zijn inmiddels gezet:

- 2008 tot medio 2009: realisatiefase; bouw poppodium, optuigen van de organisatie en het vormgeven van het beleid popcultuur als onderdeel van de te herijken cultuurnota (2008);
- Nagestreefd wordt dat het poppodium medio 2009 operationeel is.

- Het Centrum voor de Kunsten [CKB]

In Bergen op Zoom heeft CKB De Maagd een prominente positie. Naast het reguliere aanbod van beeldend, dansend, muzikaal en theateraal onderwijs, heeft CKB De Maagd een reeks cursussen specifiek voor kinderen en jongeren. Het aanbod varieert van 'urban culture' en fotocursussen tot dans, theater en het maken van kunstboeken. De samenwerking tussen het CKB en stadsschouwburg de Maagd toont zich door de route: "van leskamer tot professioneel podium".

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend.

Planning: beleid in uitvoering. In 2012 heeft CKB De Maagd een educatief aanbod met betrekking tot het kunstonderwijs, dat zoveel mogelijk geënt is op de specifieke vraag van de doelgroep jeugd.

- Sociale Veiligheid

Het vergroten van de sociale veiligheid bestaat uit het nemen van maatregelen om de objectieve veiligheid te verbeteren en maatregelen om de onveiligheidsgevoelens terug te dringen. Aandachtsvelden zijn onder meer: inbraakpreventie, vuurwerkoverlast en jeugdoverlast. Specifieke projecten gericht op de aandachtsvelden zijn onder meer de inzet van buurtpreventieteams, inzet van

cameratoezicht en acties van handhavers die zichtbaar zijn op straat. Het doel is om het indexcijfer voor objectieve veiligheid te vergroten en het minimaal handhaven van het indexcijfer voor de subjectieve veiligheid.

Rol gemeente: regisserend/ ondersteunend/ uitvoerend (buurtpreventieteams).

Planning: beleid in uitvoering. Momenteel kent de gemeente Bergen op Zoom dertien buurtpreventieteams, het voornemen is om dit aantal per jaar met twee buurtpreventieteams uit te breiden.

Voor de budgetten gekoppeld aan bovengenoemde activiteiten verwijzen wij u graag naar de begroting van de gemeente Bergen op Zoom. In hoofdstuk 8 wordt ingegaan op de financiering van met name nieuw te ontwikkelen activiteiten in het kader van het Centrum voor Jeugd en Gezin.

7. Participatie bij de uitvoering van de kadernota Jeugd 2008-2012

Deze kadernota Jeugd is tot stand gekomen door een interactief proces waarbij zowel de jeugd als professionals zijn gehoord. De wens van de gemeente is om bij de *uitvoering* van deze kadernota de jeugdigen meer structureel te betrekken en hoe structureel met de jeugd en de ouders in contact kan worden gekomen. De gemeente hoopt dit te realiseren via een aantal wegen:

Via het onderwijs

Vrijwel alle jeugdigen zitten in een schoolsituatie. De school is daarmee bij uitstek de vindplaats voor jeugdigen. De gemeente wil samen met het onderwijs kijken naar de mogelijkheid voor het ontwikkelen van lesprogramma's of projecten gerelateerd aan een bepaald thema die jaarlijks terugkeren. Dit in aanvulling op de jaarlijkse 'Eigenwijsdag' waarin jongeren een dagje op de stoel van raadsleden kunnen zitten en een projectbesluit nemen. Een jeugdige komt dan tijdens z'n schoolcarrière meerdere keren in contact met de gemeente c.q. het jeugdbeleid dat de gemeente voert. Een vervolg op het jeugdcongres zou dan bijvoorbeeld een project kunnen zijn. De gemeente Bergen op Zoom legt in april 2008 het eerste contact met het voortgezet onderwijs voor het concretiseren van het participatietraject met jeugdigen. In het schooljaar 2008/ 2009 dient het traject structureel te worden aangeboden.

Via de jeugdraad

De gemeente wil de jeugdraad betrekken bij de uitvoering van deze kadernota. Zo worden zij in de eerste helft van 2008 gevraagd mee te denken en een advies uit te brengen aan het college van Burgemeester en Wethouders omtrent de te ontwikkelen website voor de jeugd. De jeugdraad wordt gevraagd mee te denken wat er op de website te vinden moet zijn voor de jeugd.

Via de te ontwikkelen website

De gemeente wil jeugdigen betrekken bij het ontwikkelen en onderhouden van een website gericht op jeugdigen in Bergen op Zoom (zie ook hoofdstuk 4). De gemeente denkt hierbij aan een rol voor de jeugdraad als ook voor scholen. Het ontwerp van de site zou bijvoorbeeld gekoppeld kunnen worden aan een wedstrijd.

In 2008 wordt er een opdrachtformulering weggelegd voor het ontwikkelen van een toegankelijke website bij een externe partij.

Ouders/ opvoeders

De gemeente wil ook ouders/opvoeders betrekken bij de uitvoering van het jeugdbeleid. Daarbij wordt gedacht aan het gebruik maken van bestaande kanalen zoals ouderraden van scholen en peuterspeelzalen. De gemeente wil in overleg met (het bestuur van) de ouderraden vanaf het schooljaar 2008/2009 de mogelijkheden verkennen. Afhankelijk daarvan worden inhoud en vorm verder uitgewerkt. De gemeente sluit hierbij onder meer aan bij het overkoepelend overleg met de ouderraden in het voortgezet onderwijs.

Professionals

De gemeente kent diverse structurele overleggen met professionele organisaties waarin (thema's van) de kadernota Jeugd op de agenda staan. Voorbeelden hiervan zijn 'Ketenpartners overleg jeugd' en de Lokaal Educatieve Agenda.

Daarnaast wordt er bestuurlijk en ambtelijk, samen met andere gemeenten, overlegd met diverse professionele organisaties. Bijvoorbeeld in het 'bestuurlijk en ambtelijk overleg Jeugd regionaal' als ook in het bestuurlijk overleg GGD.

8. Financiën

Het jeugdbeleid in Bergen op Zoom bestond tot op heden vooral in het benutten van kansen om subsidie voor projecten 'binnen te halen'. Waar nodig werd de gemeenteraad een voorstel voorgelegd voor (aanvullende) financiering. Nadeel is dat de continuïteit van sommige activiteiten onder druk staat omdat projectsubsidies stoppen. Als de activiteit succesvol is willen de jeugdhulpverleningsinstanties, de deelnemers en de gemeente immers graag doorgaan. De gemeente Bergen op Zoom is van mening dat voor activiteiten binnen het jeugdbeleid meer structureel middelen beschikbaar moeten komen. Gelukkig geeft de landelijke overheid hier ook gehoor aan, aangezien het Kabinet een extra financiële impuls geeft aan gemeenten gedurende de periode 2008-2011. Deze impuls loopt op tot structureel €200 miljoen. €100 miljoen komt via de Brede DoelUitkering Centrum voor Jeugd en Gezin [BDU CJG] richting de gemeenten. Een deel van deze middelen betreft echter een herschikking van bestaande middelen. Maar per saldo komt er meer geld naar de gemeente toe.

De andere €100 miljoen komt via het accres van het Gemeentefonds beschikbaar. Van deze €100 miljoen komt naar verwachting 3% richting de gemeente Bergen op Zoom. De €100 miljoen is niet geoormerkt, maar in het bestuursakkoord tussen Rijk en VNG is afgesproken dat deze middelen een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de Centra voor jeugd en Gezin.

Voor de uitvoering van deze kadernota zijn dus 'nieuwe' middelen beschikbaar. De nieuwe middelen komen uit de BDU CJG. Deze middelen komen per 1 januari 2008 naar de gemeente toe en zijn oplopend tot 2011. Tabel 3 geeft een overzicht van deze middelen.

Tabel 3 Middelen die via de BDU CJG en via het accres van het Gemeentefonds richting gemeenten komen

	2008	2009	2010	2011
BDU				
Onderdeel 1 (JGZ)	€ 726.000	€ 781.000	€ 781.000	€ 781.000
Onderdeel 2 (Wmo)	€ 192.000	€ 348.000	€ 454.000	€ 575.000
Gemeentefonds/ CJG (3 % van €100 miljoen naar BoZ)	€ 75.000	€ 150.000	€ 225.000	€ 300.000
Gemeentefonds/ JGZ dossier (EKD) en LVI (3 % vanaf 2008 oplopend per jaar: €5 miljoen, €10 miljoen, €15 miljoen en €20 miljoen (structureel).	€15.000	€30.000	€45.000	€60.000
Structureel budget jeugd	€ 150.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000
Structureel budget jeugdgezondheidszorg (maatwerkdeel basistakenpakket JGZ)	€ 66.000	€ 66.000	€ 66.000	€ 66.000

Daarnaast komen via het Gemeentefonds extra middelen vrij voor de dossiers Jeugdgezondheidszorg (Elektronisch Kinddossier) en de Landelijke VerwijsIndex. De omvang van de jaarschijven bedraagt oplopend vanaf 2008: €5 miljoen, €10 miljoen, €15 miljoen en €20 miljoen (structureel). Van deze bedragen komt naar verwachting 3% naar de gemeente Bergen op Zoom (zie tabel 3). In de digitalisering van de dossiers JGZ hebben zowel het Rijk als de gemeenten een verantwoordelijkheid. Er wordt een beroep gedaan op gemeenten om hiervoor zonnig een eigen investering te doen om het doel om alle kinderen in beeld te hebben te behalen. Het Rijk levert zijn aandeel in de financiering van de aanpak:

- het Rijk neemt de kosten op zich voor de ontwikkeling van een medium om uitwisseling tussen instellingen mogelijk te maken;
- het Rijk geeft een eenmalige tegemoetkoming in de invoeringskosten. Voor de gemeente Bergen op Zoom is dit een bedrag van €25.000, -.

De nieuwe middelen die voor de gemeente Bergen op Zoom beschikbaar zijn worden als volgt in gezet;

- het implementeren van de zorgstructuur (inclusief het aanstellen van de gemeentelijke regisseurs);
- ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (organisatie, fysieke inlooppunten, inrichting van de inlooppunten, de huisstijl, communicatietraject, et cetera);
- het optuigen en uitwerken van het 'merk' Centrum voor Jeugd en Gezin (ontwikkelen logo, et cetera);
- het verder implementeren en onderhouden van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd. Het grootste deel van deze kosten zijn al meegenomen in het ICT jaarplan van de gemeente Bergen op Zoom.
- het ontwikkelen en implementeren van het Elektronisch Kinddossier in samenwerking en samenspraak met de jeugdgezondheidszorg (GGD/ De Thuiszorg);
- het implementeren van de Landelijke Verwijsindex;
- het bevorderen van het digitaliseren van gegevens (dossiers) bij jeugdhulpverleningsinstanties;
- het ontwikkelen en onderhouden van de digitale jeugdinformatiesite;
- het invoeren van de methodiek Triple P voor opvoedondersteuning in de gemeente Bergen op Zoom;
- het blijven subsidiëren van activiteiten die in de gemeente goed lopen;
- het optuigen van een structureel participatietraject voor jeugd, ouders en professionals voor de uitvoering van het jeugdbeleid;
- het omzetten van effectieve en efficiënte projecten in een structureel aanbod, zoals de projecten Kind aan Huis en Spelend Opvoeden, waarin in het gezin (opvoed)ondersteuning wordt aangeboden.

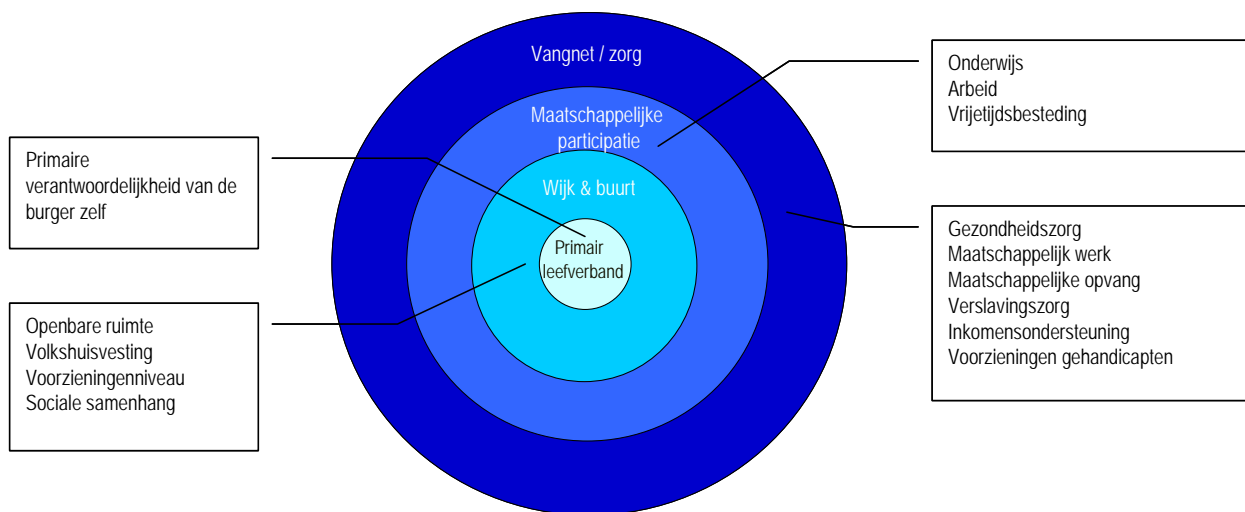
Het College van Burgemeester en Wethouders spreekt de intentie uit om tot een intensivering van het jeugdbeleid te komen en daarvoor via het gemeentefonds extra beschikbaar komende middelen te reserveren. Dit is inmiddels opgenomen in het kader van het Beleidskader 2009.

Daarnaast wordt door het College gekeken om binnen de door de gemeenteraad in de begroting beschikbare gestelde middelen ('oud' geld) te zoeken naar mogelijkheden cq. herschikken van de middelen die een bijdrage leveren aan het realiseren van activiteiten en het realiseren van de ambities van deze nota. De verantwoording van de inzet van de middelen gebeurt via het eerste en tweede concernbericht en de jaarrekening.

Bijlagen

- Bijlage 1 Het Sociaal Kompas
- Bijlage 2 Signaleringsstelsel Zorg voor Jeugd
- Bijlage 3 Woonservice gebieden van de gemeente Bergen op Zoom
- Bijlage 4 Triple P (Positief Pedagogisch Programma)

Bijlage 1 Het Sociaal Kompas

Bijlage 2 Signaleringsstelsel Zorg voor Jeugd

De Provincie Noord-Brabant heeft in 2007 subsidie toegekend voor het ontwikkelen van het signaleringsstelsel Zorg voor Jeugd in de middelgrote en kleine Brabantse gemeenten. Het signaleringsstelsel heeft als doel:

Het in een vroegtijdig stadium signaleren van problemen bij jeugdigen van -9 maanden tot en met 23 jaar en het organiseren van de ketencoördinatie.

Op deze manier moeten risico's met jeugdigen worden voorkomen. Jeugdigen met een hulpvraag worden normaal gesproken geregistreerd in het eigen cliëntsysteem van een instantie. De zogenoemde 'dat'-gegevens uit deze registratie wordt door middel van een geautomatiseerde koppeling doorgegeven aan het stelsel Zorg voor Jeugd. Op deze manier wordt ketenregistratie opgebouwd: binnen de keten van jeugdzorg wordt zo zichtbaar welke instanties betrokken zijn bij de hulpvraag van één jeugdige. De volgende instanties hebben onder meer ketenregistratie:

- Stichting MEE;
- Novadic Kentron*;
- GGZ*;
- Halt*;
- Politie*;
- RMC;
- De Zuidwester*;
- Bureau Jeugdzorg*(ook ketencoördinator);
- GGD (ook ketencoördinator);
- De Thuiszorg (ook ketencoördinator);
- Maatschappelijk Werk (ook ketencoördinator).

De signalering binnen Zorg voor Jeugd gebeurt met behulp van een eenvoudige internettoepassing. Alle deelnemende instanties maken gebruik van deze toepassing. In Bergen op Zoom worden in eerste instantie de volgende instanties als signaalgever aangesloten op het stelsel:

- Peuterspeelzalen;
- Kinderdagverblijven/ Buiten Schoolse Opvang;
- Primair onderwijs;
- Voortgezet onderwijs;
- Leerplicht;
- Jongerenwerk.

Uitbreiding van het aantal signaalgevers is in de toekomst mogelijk, ook bijvoorbeeld huisartsen en sportverenigingen kunnen dan worden aangesloten op het stelsel Zorg voor Jeugd.

Door middel van een mailbericht wordt een signaal afgegeven aan alle instanties in de keten. Hiermee wordt de zogenaamde ketencoördinatie in gang gezet op basis van beslisregels (worden in de eerste helft van 2008 definitief vastgesteld) die in het stelsel zijn vastgelegd. De beslisregels zijn:

Beslisregel	Argumentatie
1) Wanneer Bureau Jeugdzorg in de keten zit, wordt de ketencoördinatie altijd door Bureau Jeugdzorg uitgevoerd.	BJZ heeft een wettelijke verplichting volgens de wet op de jeugdzorg om coördinatie te verrichten. Ook na indicatiestelling blijft bureau jeugdzorg verantwoordelijk voor de ketencoördinatie.
2) Wanneer een jeugdige jonger is dan 4 jaar, wordt de ketencoördinatie uitgevoerd door de jeugdgezondheidszorg.	De jeugdgezondheidszorg is in vrijwel alle gevallen betrokken bij de casus en heeft een breed hulpaanbod voor deze leeftijdscategorie. Per definitie behoort deze leeftijdscategorie tot de doelgroep van de jeugdgezondheidszorg.

* Deze instanties participeren in het Veiligheidshuis

Beslisregel	Argumentatie
3) Wanneer alleen instellingen uit de gezondheidszorg betrokken zijn in de casus en het kind is 4 jaar of ouder, dan wordt de ketencoördinatie uitgevoerd door de GGD.	Wanneer er alleen instellingen uit de gezondheidszorg betrokken zijn, dan is communicatie over een casus niet altijd mogelijk in verband met het medisch beroepsgeheim en jargon. De GGD is op grond van wet- en regelgeving de aangewezen partij om de ketencoördinatie te verzorgen.
4) Wanneer de regels 1 tot en met 3 niet van toepassing zijn wordt de ketencoördinatie uitgevoerd door het algemeen maatschappelijk werk. * Wanneer in de keten ook instellingen uit de gezondheidszorg betrokken zijn is het algemeen maatschappelijk werk verplicht om de GGD te consulteren. * Wanneer de jeugdige een verstandelijke of lichamelijke handicap heeft, wordt MEE geconsulteerd.	Wanneer andere partijen dan gezondheidsinstellingen betrokken zijn in de casus is het van belang om de casus ook vanuit een sociaal maatschappelijke expertise te bekijken. In dat verband wordt verwezen naar spelregels waar afspraken zijn gemaakt over de rol van de ketencoördinatie.
5) Wanneer de jongere behandeld wordt in het casusoverleg JCO wordt de ketencoördinatie in principe overgedragen aan het domein politie en justitie. Afhankelijk van de lokale/regionale situatie wordt de verantwoordelijke ketencoördinerende partij aangewezen.	Wanneer een jongere wegens een ernstig vergrijp terecht komt in het politionele en/of justitiële circuit neemt het domein politie en justitie de ketencoördinatie over. In de spelregels is vastgelegd welke eisen gesteld worden aan het overdragen van de ketencoördinatie.

Met betrekking tot het toepassen van de beslisregels zijn de volgende spelregels van toepassing:

De volgende spelregels zijn onverkort van toepassing op de ketencoördinatie:

1. Bij het toepassen van de beslisregels staat het **belang** van het kind **centraal**. Dat betekent dat ketencoördinerende partijen in het belang van het kind en met respect voor de kwaliteiten van de betrokken partijen beoordelen welke partij verantwoordelijk is voor de ketencoördinatie. Het systeem wijst op basis van de beslisregels automatisch de verantwoordelijke ketencoördinator aan. De aangewezen coördinator is als eerste partij verantwoordelijk en aanspreekbaar voor het activeren van de ketencoördinatie;
2. Bij de start van de ketencoördinatie zijn de GGD en het Maatschappelijk Werk verplicht te beoordelen of onderlinge afstemming en overleg nodig is tussen deze partijen. Daarmee wordt voorkomen dat in een te laat stadium een van beide partijen worden geconsulteerd waardoor negatieve effecten optreden in het hulpaanbod dat wordt geboden aan een jongere;
3. Wanneer het systeem op grond van de beslisregels een nieuwe ketencoördinerende partij vast legt moeten beide partijen in goed overleg beoordelen of de ketencoördinatie moet worden overgedragen. Als de coördinatie wordt overgedragen is sprake van een zogenaamde "warme overdracht". De overdragende partij draagt alle relevante informatie op een persoonlijke wijze over;
4. Wanneer partijen het niet eens worden rondom het toewijzen en uitvoeren van de ketencoördinatie treedt de escalatieprocedure in werking;
5. Wanneer er in één gezin meerdere kinderen zijn waarbij sprake is van ketencoördinatie dan krijgen de verschillende coördinatoren een signaal dat er in dat betreffende gezin voor meer kinderen ketencoördinatie wordt toegepast. De coördinatoren treden dan met elkaar in contact om de coördinatie op elkaar af te stemmen;
6. Het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd biedt de mogelijkheid lokale partijen te informeren over het toewijzen en uitvoeren van de ketencoördinatie. Op deze wijze kan een gemeente op

- een nader te bepalen punt (bijvoorbeeld een centrum voor jeugd en gezin) geïnformeerd blijven over de jongeren die daar wonen;
7. In het convenant dient een evaluatiemoment opgenomen te worden ten aanzien van de beslisregels om op basis van meetbare gegevens te kunnen beoordelen of de beslisregels moeten worden aangepast.
  8. Het invoeren van het raamconvenant verloopt budgettair neutraal. De ketencoördinerende instellingen leggen in 2008 vast of er meer of minder uren ingezet worden voor het uitvoeren van de coördinatie. In het vierde kartaal van 2008 wordt op grond van een evaluatie beoordeeld wat de effecten van het convenant op de ketencoördinatie.

Het signaleringssysteem vervult twee wettelijke taken van de gemeente in het jeugdbeleid; namelijk het vroegtijdig signaleren van problemen en het coördineren van zorg.

Privacy

Verschillende juristen hebben bekeken of de privacy omtrent het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd overeenkomt met de wetgeving, zodat de privacy van een jeugdige kan worden gegarandeerd. Er is een notitie verschenen waarin de privacy regels omtrent Zorg voor Jeugd in staat beschreven. Deze notitie kan worden opgevraagd op de site van Zorg voor Jeugd (www.zorgvoorjeugd.nu). Persoonsgegevens in Zorg voor Jeugd worden niet langer bewaard dan noodzakelijk is voor het doel van Zorg voor Jeugd. Iedere twee jaar na de opname van de persoonsgegevens wordt getoetst of de gegevens bewaard dienen te worden. De persoonsgegevens worden verwijderd indien de ketencoördinator van mening is dat er geen risico voor de lichamelijke, psychische, sociale of cognitieve ontwikkeling meer bestaat voor de jeugdige. Ook worden de persoonsgegevens in ieder geval uit Zorg voor Jeugd verwijderd en vernietigd indien de jeugdige de leeftijd van 23 jaar bereikt. Tot slot worden de gegevens ook verwijderd indien de jongere is overleden en vaststaat wat de oorzaak van het overlijden is.

Bijlage 3 Overzicht van de woonservice gebieden in de gemeente Bergen op Zoom

De gemeente Bergen op Zoom kent 11 woonservice gebieden:

1. Bergen op Zoom Noord
2. Bergen op Zoom Centrum
3. Fort Zeekant (+ deel Markiezzaten)
4. Bergse Plaat
5. Nieuw Borgvliet/ Langeweg (+ deel Markiezzaten)
6. Warande
7. Gageldonk
8. Bergse Haven
9. Halsteren Zuid
10. Halsteren Noord
11. Lepelstraat

Bijlage 4 Nadere toelichting op de methodiek Triple P

De naam 'Triple P' staat voor Positief Pedagogisch Programma. Het oorspronkelijk Australische programma voor opvoedondersteuning is bedoeld voor ouders met kinderen van 0 tot 16 jaar. Triple P is een laagdrempelig, integraal programma met als doel (ernstige) emotionele en gedragsproblemen bij kinderen te voorkomen door het bevorderen van competent ouderschap.

De aanpak van Triple P is gericht op het veranderen of verminderen van opvoedgedrag dat bijdraagt aan het ontstaan van emotionele en gedragsproblemen bij kinderen. Ouders leren gebruik maken van de dagelijkse communicatie in het gezin om hun kinderen adequaat emotioneel te ondersteunen en hun sociale competentie en probleemoplossend vermogen te stimuleren. De positieve krachten in een gezin en de competentie van ouders worden zo versterkt en risicofactoren vermindert.

Positief opvoeden

Triple P reikt ouders verschillende strategieën aan voor de dagelijkse opvoedpraktijk. De ouders leren hoe zij gewenst gedrag bij hun kind kunnen stimuleren en ongewenst gedrag kunnen reguleren. Ouders krijgen informatie over deze opvoedstrategieën en kunnen, als ze dat willen, ook begeleiding krijgen bij de toepassing ervan in hun eigen situatie.

Er zijn 17 opvoedstrategieën, gebaseerd op de vijf basisprincipes van positief opvoeden:

- kinderen een veilige en stimulerende omgeving bieden;
- kinderen laten leren door positieve ondersteuning;
- een aansprekende discipline hanteren;
- realistische verwachtingen hebben, en goed voor jezelf zorgen.

Vijf niveaus van opvoedondersteuning

<p>Niveau 1: informatie-campagnes in de media Met mediacampagnes richt Triple P zich op alle ouders die geïnteresseerd zijn in de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen. De boodschap van de informatiecampagnes luidt dat opvoeden een belangrijke taak is en dat het goed is om daarbij gebruik te maken van informatie en steun.</p>
<p>Niveau 2: voorlichtingsgesprekken De voorlichtingsgesprekken zijn bedoeld voor ouders die specifieke vragen hebben over het gedrag en de ontwikkeling van hun kind, bijvoorbeeld problemen met zindelijkheid of naar bed gaan. De ondersteuning bestaat uit een kort persoonlijk of telefonisch advies (een of twee gesprekken van tien minuten), aangevuld met schriftelijke informatie in de vorm van een folder. Ook bestaat er de mogelijkheid van een groepsgericht aanbod in de vorm van lezingen.</p>
<p>Niveau 3: gericht advies bij specifieke zorgen Gerichte adviezen worden gegeven aan ouders die specifieke zorgen hebben over gedrag- en ontwikkelingsproblemen van hun kind, waarbij meer coaching nodig is dan in de voorlichtingsgesprekken. Het aanbod bestaat uit individuele pedagogische advisering (ongeveer vier sessies van twintig minuten) en richt zich op problemen als woedeaanvallen van het kind, zeuren, ruzie en vechtpartijen met broers en zussen.</p>
<p>Niveau 4: ondersteuning bij ernstige gedragsproblemen Ondersteuning is er voor ouders van kinderen met ernstige gedragsproblemen, die meer intensieve hulp nodig hebben. De ondersteuning bestaat uit een uitgebreide training voor ouders in opvoedvaardigheden. Het gaat om acht tot tien individuele bijeenkomsten van ongeveer anderhalf uur of vier groepsbijeenkomsten van ongeveer twee uur (met telefonische consulten). Ook is een zelfhulpprogramma mogelijk. De ondersteuning richt zich onder andere op meervoudige gedragsproblemen van het kind, zoals agressief gedrag, gedrag- en leerstoornissen.</p>
<p>Niveau 5: gezinsinterventie bij ernstige gedragsproblemen Gezinsinterventie is gericht op het bieden van hulp bij ernstige gedragsproblemen van het kind en disfunctioneren van het gezin. Het gaat om een intensieve individuele training voor het gezin (ongeveer elf sessies van een uur), gericht op gedragsproblemen van het kind in combinatie met problemen van de ouders, zoals relatieproblemen, stress en depressie.</p>

Meer informatie is te vinden op www.triplep-nederland.nl